

Landschapsbeleidsplan Brummen 2008

Landschapsbeleidsplan Brummen

Postbus 68 5260 AB Vught

Taalstraat 36 Vught

www.bro.nl

Documentatiepagina

telefoon 073 658 90 40

fax 073 656 16 65

e-mail: vught@bro.nl

Opdrachtgever(s): Gemeente Brummen

Titel rapport: Landschapsbeleidsplan Brummen

Rapportnummer: 145X00100.018069_1_2

Datum: 10 maart 2008

Kenmerk: BR08.0008/HdG

Contactpersoon

opdrachtgever(s):

Hans de Geest

Projectteam BRO: Margreet Zwols, Gerbert Smulders, Monique van der Linden

Trefwoorden: Visie, landschap, landschapsontwikkeling

Inhoudsopgave	pagina		
1. INLEIDING	5	5. DEELGEBIED LANDGOEDEREN	25
1.1 Aanleiding	5	5.1 Karakteristiek	25
1.2 Planologische positionering	6	5.2 Visie	27
1.3 Deelgebieden	6	5.3 Doelen	28
1.4 Leeswijzer	7		
2. DEELGEBIED VELUWE	9	6. DEELGEBIED OEVERWAL	31
2.1 Karakteristiek	9	6.1 Karakteristiek	31
2.2 visie	9	6.2 Visie	33
2.3 Doelen	11	6.3 Doelen	34
3. DEELGEBIED VELUWEFLANK	13	7. DEELGEBIED UITERWAARDEN	37
3.1 Karakteristiek	13	7.1 Karakteristiek	37
3.2 Visie	15	7.2 Visie	39
3.3 Doelen	16	7.3 Doelen	39
4. DEELGEBIED ONTGINNINGEN	19	8. DE BEKEN	41
4.1 Karakteristiek	19	8.1 Karakteristiek	41
4.2 Visie	21	8.2 Visie	42
4.3 Doelen	22	8.3 Doelen	42

9. HET APELDOORNS KANAAL	44
9.1 Karakteristiek	44
9.2 Visie	44
9.3 Doelen	45
10. BELEIDSKADER	46
10.1 Rijksbeleid	46
10.2 Provinciaal beleid	46
10.3 Regionaal beleid	48
11. PROJECTEN	57
LITERATUURLIJST	62

De gemeente Brummen en de zes deelgebieden

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

De gemeente Brummen heeft zich in 2005 / 2006 opnieuw beraden op haar toekomst. Het overpeinzen van die toekomst wordt ingegeven door de vele veranderingen en ontwikkelingen die op haar grondgebied en in de regio gaande zijn. Om de gewenste ontwikkeling van de gemeente te beschrijven zijn drie documenten opgesteld; de Strategische Visie 2030 'Ligt op groen', de Ruimtelijke Ontwikkelingsvisie 2015 en dit Landschapsbeleidsplan Brummen 2008.

In de Strategische Visie 2030, 'Ligt op groen', geeft de gemeente Brummen aan hoe zij op middellange termijn haar ruimtelijke ontwikkeling ziet en wat haar positie is ten opzichte van de haar omringende gemeenten, waaronder die van de regio Stedendriehoek. De gemeente Brummen wil zich nog sterker onderscheiden als gemeente rijk aan natuur-, cultuur-en landschapswaarden. In de Ruimtelijke Ontwikkelingsvisie 2015 concentreert de gemeente zich op de ontwikkeling van bevolking, functies en landschap binnen haar eigen gemeentegrenzen. In de visie staat het bieden van ruimte voor ontwikkelingen in samenhang met landschapontwikkeling centraal. Voor Brummen is de groene kwaliteit het vertrekpunt; het is de identiteitsdrager van de gemeente. De bestaande groenblauwe kwaliteiten worden behouden en nieuwe ontwikkelingen ingezet ter versterking van deze kwaliteiten. Behoud en ontwikkeling van natuur- en landschap kan niet langer los worden gezien van andere, meer stedelijke functies.

Om behoud en versterking van de natuur- en landschapswaarden ook werkelijk te laten plaatsvinden, is in deze derde notitie, een actualisering van het landschapsbeleid, opgenomen. Dit Landschapsbeleidsplan Brummen is gericht op het tot uitvoer brengen van de geformuleerde wensbeelden uit de Strategische Visie en de Ruimtelijke Ontwikkelingsvisie. Deze wensbeelden zijn overigens geen eindbeelden. De kans dat een dergelijke voorspelling uitkomt is immers nihil. Het gaat om het benoemen van ambities en het creëren van een inspiratie- en toetsingkader. Om het echter niet te laten bij droombeelden is in dit Landschapsplan nadrukkelijk aandacht besteed aan het benoemen van projecten. Deze projecten zijn in de komende 10 jaar realiseerbaar en zijn benoemd in overleg met belangrijke initiatiefnemers in het buitengebied van Brummen; LTO, Natuurmonumenten, de Stichting Natuur- en Milieuplatform Brummen, Vereniging Monumenteneigenaren, het VVV en Waterschap Veluwe.

Vertrekpunt van dit landschapsplan waren de gebiedsbeschrijvingen die van Brummen aanwezig waren in het Landschapsbeleidsplan 1992 en het Bestemmingsplan Buitengebied 2005. In het visiedeel van dit Landschapsplan zijn de belangrijkste hoofdkenmerken en waarden overgenomen. De kenmerken dienen vooral ter inspiratie. Het is aan de initiatiefnemer om aan te geven hoe met deze kenmerken en waarden binnen de planvorming wordt omgegaan en welke landschappelijke meerwaarde wordt verkregen door realisatie van het initiatief. De gemeente Brummen zal vervolgens de initiatieven toetsen met behulp van de in dit plan beschreven doelen.

1.2 Planologische positionering

Het Landschapsbeleidsplan Brummen is een plan dat gericht is op inrichting van het buitengebied. Het is een uitvoeringsplan, geeft richting en toetst wenselijkheid, maar is niet juridisch bindend. Daartoe is er het Bestemmingsplan Buitengebied dat initiatieven wel op toelaatbaarheid kan toetsen. Boven het Landschapsbeleidsplan en Bestemmingsplan staan echter structuurplannen als de Ruimtelijke Ontwikkelingsvisie 2015, het Streekplan en het Reconstructieplan. Deze plannen zijn leidend. De uitvoeringsgerichte plannen zijn of worden er op afgestemd.

Het Landschapsbeleidsplan heeft een sterke ruimtelijke invalshoek. Ondanks de geweldige landschappelijke kwaliteiten die binnen de gemeente Brummen aanwezig zijn, hebben er in de afgelopen jaren verandering plaats gevonden die de kwaliteit, verscheidenheid en daarmee positieve beleving en waardering van het buitengebied onder druk hebben gezet. Het zijn vooral ruimtelijke en ecologische maatregelen die weer kunnen bijdragen aan versterking van landschappelijke structuren en contrasten. Bovendien dragen deze maatregelen bij aan de gewenste verbeteringen voor natuur en watersystemen. De ruimte voor maatregelen wordt echter voor een belangrijk deel bepaald door functie. De functionele benadering van het buitengebied wordt beschreven in de Ruimtelijke ontwikkelingsvisie en is leidend voor het Landschapsbeleidsplan.

Het belang van het Landschapsbeleidsplan zit naast inspiratie en toetsing vooral in de intentie die er uit spreekt. De intentie van de gemeente Brummen en belangrijke initiatiefnemers in het buitengebied om gezamenlijk te komen tot een nog mooier, gaver en waardevoller buitengebied voor natuur en landschap. Met het benoemen van projecten en het accepteren van

verantwoordelijkheden in die projecten wordt deze gezamenlijke inspanning vastgelegd. Door het vaststellen van het Landschapsplan kan de gemeenteraad van Brummen haar toewijding en ambitie uitspreken en het licht voor landschapontwikkeling op groen zetten!

1.3 Deelgebieden

In dit Landschapsbeleidsplan is er voor gekozen om gebieden te onderscheiden die enerzijds bestaan uit ruimtelijk-landschappelijk te onderscheiden delen, maar die zich anderzijds ook onderscheiden door de aanwezige verschillen in dynamiek en ontwikkelingskansen. Uiteindelijk zijn zes deelgebieden aangewezen. Deze deelgebieden komen grotendeels overeen met de vijf zones uit de Ruimtelijke Ontwikkelingsvisie, met dat verschil dat tussen het Apeldoorns Kanaal en de landgoederenzone een extra deelgebied is aan te wijzen. In vergelijking tot de plannen uit 1992 wordt er in dit landschapsplan niet gestreefd naar volledige zuiverheid van de (historische) landschapskenmerken. Landschap is immers dynamisch en verandert. Brummen verandert mee. De gemeente Brummen kiest er voor om de nadruk te gaan leggen op de overheersende ruimtelijke karakteristiek van een deelgebied. Daar waar toch bijzondere, landschappelijke verschillen binnen een deelgebied behouden of hersteld zouden moeten worden is een differentiatie binnen het betreffende deelgebied opgenomen.

De zes deelgebieden zijn van west naar oost:

- De Veluwe;
- De Veluweflank;
- De Ontginningen;
- De Landgoederen;
- De Oeverwal;
- De Uiterwaarden.

Twee thema's die niet specifiek binnen de deelgebieden vallen, maar die wel vragen om een visie op de landschappelijke, ecologische en recreatieve ontwikkeling zijn het Apeldoorns Kanaal en de beken. Deze worden aanvullend op de deelgebieden apart behandeld.

1.4 Leeswijzer

Na deze inleiding worden in de hoofdstukken 3 tot en met 7 de deelgebieden van het Landschapsplan beschreven. Per deelgebied worden naast karakteristiek ook de visie, de doelen en een globaal streefbeeld aangegeven. Hoofdstuk 8 en 9 bestaan uit de visie op twee thema's, namelijk de beken en het Apeldoorns Kanaal. Hoofdstuk 10 geeft als achtergrondinformatie de hoofdlijnen van recente beleidsstukken die richtinggevend zijn voor het Landschapsplan. Last but not least geeft hoofdstuk 12 een overzicht van projecten die men in de komende jaren wenst te realiseren. Voor sommige projecten is naast een beschrijving ook een streefbeeld opgenomen.

Veluwe

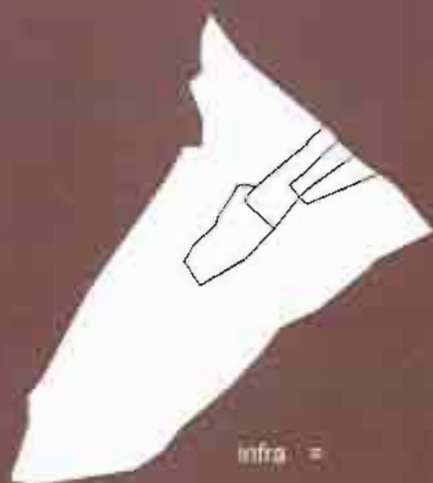
beken +

bossen +

bebouwing +

infra =

2. DEELGEBIED VELUWE

2.1 Karakteristiek

Het deelgebied Veluwe beslaat het gebied ten westen van de Harderwijkerweg. Vrijwel het gehele gebied van dit deel van Brummen behoort tot het Centraal Veluws Natuurgebied (CVN), een groot complex van bos- en natuurgebieden. De Veluwe ligt op een stuwwal, waar door de hoge ligging en zandige bodem zeer diepe grondwaterstanden voorkomen.

Deelgebied de Veluwe ligt aan de rand van het Veluwemassief en is voor een belangrijk deel begroeit met naaldbossen en gemengde bossen. Grondwaterstromen komen hier dicht onder het maaiveld voor, waardoor het mogelijk was tot op het grondwater te graven en zo water te onttrekken. De in dit deelgebied ontspringende Eerbeekse Beek is een voorbeeld van een uitgegraven ‘spreng’.

De natuurwaarden van deelgebied de Veluwe hangen samen met de natuurwaarden van de Veluwe als geheel. De Veluwe is door de afwisseling van bos, heide, graslanden, nat en droog, ruimte en rust van grote betekenis voor flora en fauna, onder andere voor insecten, reptielen, amfibieën, vogels en zoogdieren. Aansprekende doelsoorten, ook voor deelgebied de Veluwe, zijn de das, het everzwijn, ree en edelhert. Binnen deelgebied de Veluwe zijn de natuurwaarden overigens relatief beperkt, doordat er veel productienaaldbos voorkomt en weinig soorten zich daar thuis voelen.

Een ander kenmerk van deelgebied de Veluwe is de doorsnijding door de Coldenhovenseweg. Ten zuiden van deze weg komt vrijwel geen bebouwing voor. Ten noorden liggen naast woningen

grootschalige functies in het bos als de papierfabriek Coldenhove, een zwembad en recreatiepark Coldenhove.

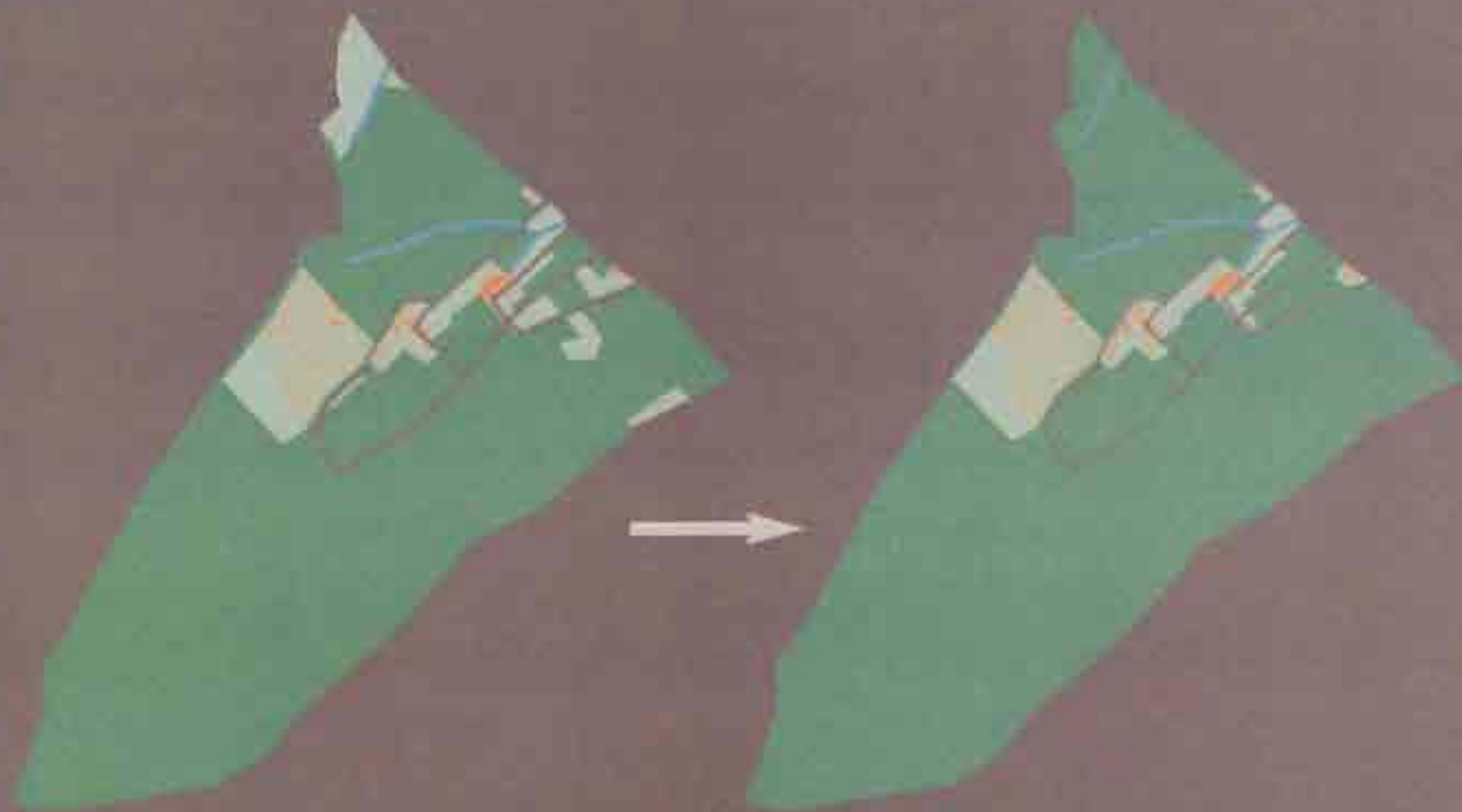
- Samenvattend is karakteristiek voor dit deelgebied:
- de relatief hoge ligging op de stuwwal;
- relatief diepe grondwaterstanden;
- de aanwezigheid van veel (naald-)bos;
- de oorsprong van de spreng Eerbeeksche Beek;
- hoge (potentiële) natuurwaarden;
- rechtlijnige wegen en kavels;
- doorsnijding door de Coldenhovenseweg;
- grootschalige voorzieningen.

2.2 Visie

De gemeente is – samen met rijk en provincie – van mening dat het bosgebied op de Veluwe van bijzondere waarde is. De Veluwe maakt onderdeel uit van de EHS (Ecologische Hoofdstructuur) en is aangewezen als speciale beschermingszone in het kader van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn. De gemeente Brummen is dan ook van mening dat de functie natuur richtinggevend moet zijn in dit deelgebied. De natuurwaarden kunnen worden verhoogd door het bos om te vormen naar gemengd- of loofbos. Bovendien is het wegnemen van barrières (wegen, hekken, e.d.) van belang voor veel diersoorten.

De afgelopen jaren is er sprake van een toenemende verdroging van de Veluwe en omgeving. Hierbij spelen onder andere wateronttrekking en het klimaat een grote rol. Doordat de Veluwe (als infiltratiegebied) een belangrijke leverancier van grondwater is voor de aangrenzende, lager gelegen gebieden, hecht de gemeente

Veluwe

Brummen er grote waarde aan dat watersystemen weer zoveel mogelijk worden hersteld. Waar en wanneer mogelijk zal moeten worden gestreefd naar beperking van de grondwateronttrekking en zal infiltratie van regenwater (in stedelijk gebied) moeten worden gestimuleerd.

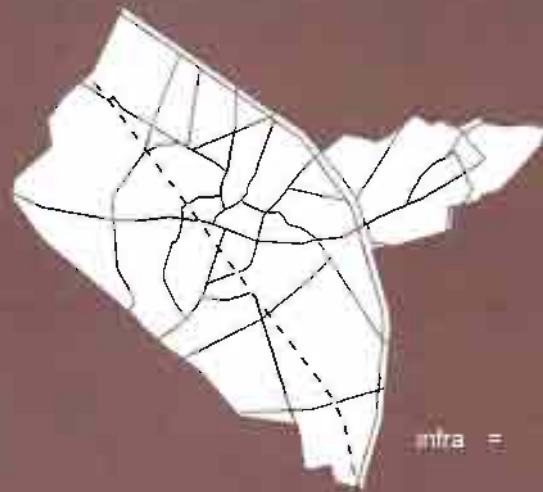
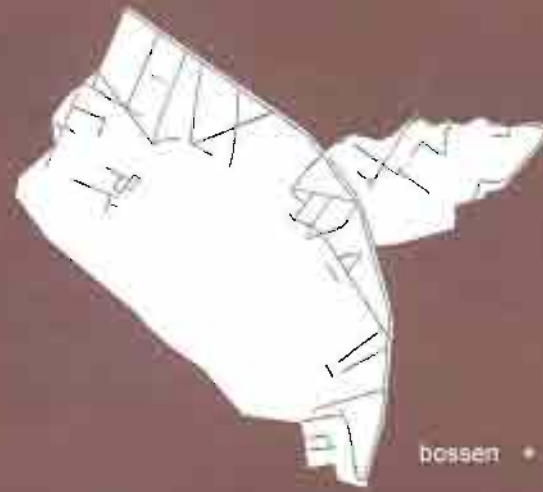
Ten aanzien van stedelijke ontwikkelingen geldt voor dit deelgebied dat er beperkte ontwikkelingsruimte is voor bestaande functies. Deze ruimte ligt binnen de eigen terreingrenzen en is alleen mogelijk indien er geen extra belasting van de omgeving plaats vindt. Er is binnen deelgebied de Veluwe geen ruimte voor nieuwe functies. Wanneer mogelijk zullen vrijkomende terreinen worden teruggegeven aan de natuur. Wel wil de gemeente Brummen extensieve vormen van dagrecreatie binnen haar gemeente en dus ook op de Veluwe stimuleren.

2.3 Doelen

Om de gemeentelijke doelen voor deelgebied Veluwe te realiseren, stimuleert de gemeente Brummen initiatieven, die een bijdrage leveren aan de realisatie van die doelen. Initiatieven dragen in het bijzonder bij wanneer zij:

- natuurwaarden verhogen;
- het areaal voor natuur op de Veluwe vergroten;
- barrières voor fauna wegnemen of passeerbaar maken;
- bijdragen aan structuurverrijking van bos in het algemeen en van naaldbossen in het bijzonder;
- onttrekking van grondwater doen afnemen;
- infiltratie van regenwater stimuleren;
- ontstening van de Veluwe tot gevolg hebben;
- extensieve vormen van dagrecreatie mogelijk maken.

Veluweflank

3. DEELGEBIED VELUWEFLANK

3.1 Karakteristiek

Het deelgebied Veluweflank wordt begrensd door de noordzuid lopende Harderwijkerweg en het Apeldoorns Kanaal. De uitloper van het Veluwemassief waarop Hall ligt wordt ook tot dit deelgebied gerekend. Dit deelgebied kenmerkt zich doordat het de overgang vormt tussen het beboste Veluwemassief en de lager gelegen open ontginningsvlakten ten oosten van het Apeldoorns Kanaal. Ruimtelijk zijn binnen het deelgebied Veluweflank vier gebieden of landschappen te onderscheiden; de omgeving van Eerbeek, Hall, het agrarisch gebied ten noorden en het gebied ten zuiden van Eerbeek.

Eerbeek en Hall zijn kernen die relatief hoog op de flanken van het Veluwemassief liggen. Rond Eerbeek wordt het landschap bepaald door bossen en opgaande, soms monumentale beplantingen van bijvoorbeeld Huis te Eerbeek. De bossen rond Eerbeek zijn relatief monotoon van opbouw en bestaan voornamelijk uit naaldbout. Rond de oude kern van Eerbeek zijn in het verleden meerdere essen of enken ontstaan waar landbouw bedreven werd. Alleen ten oosten van Eerbeek is de open enk van het Hungeling nog herkenbaar aanwezig. Vanuit de bosranden zijn er, door het wat hogere standpunt, mooie vergezichten richting oosten aanwezig. Door Eerbeek en Huis te Eerbeek loopt, soms slecht herkenbaar, de Eerbeekse Beek. Het gebied wordt ontsloten door wegen die vaak haaks op het Apeldoorns Kanaal staan.

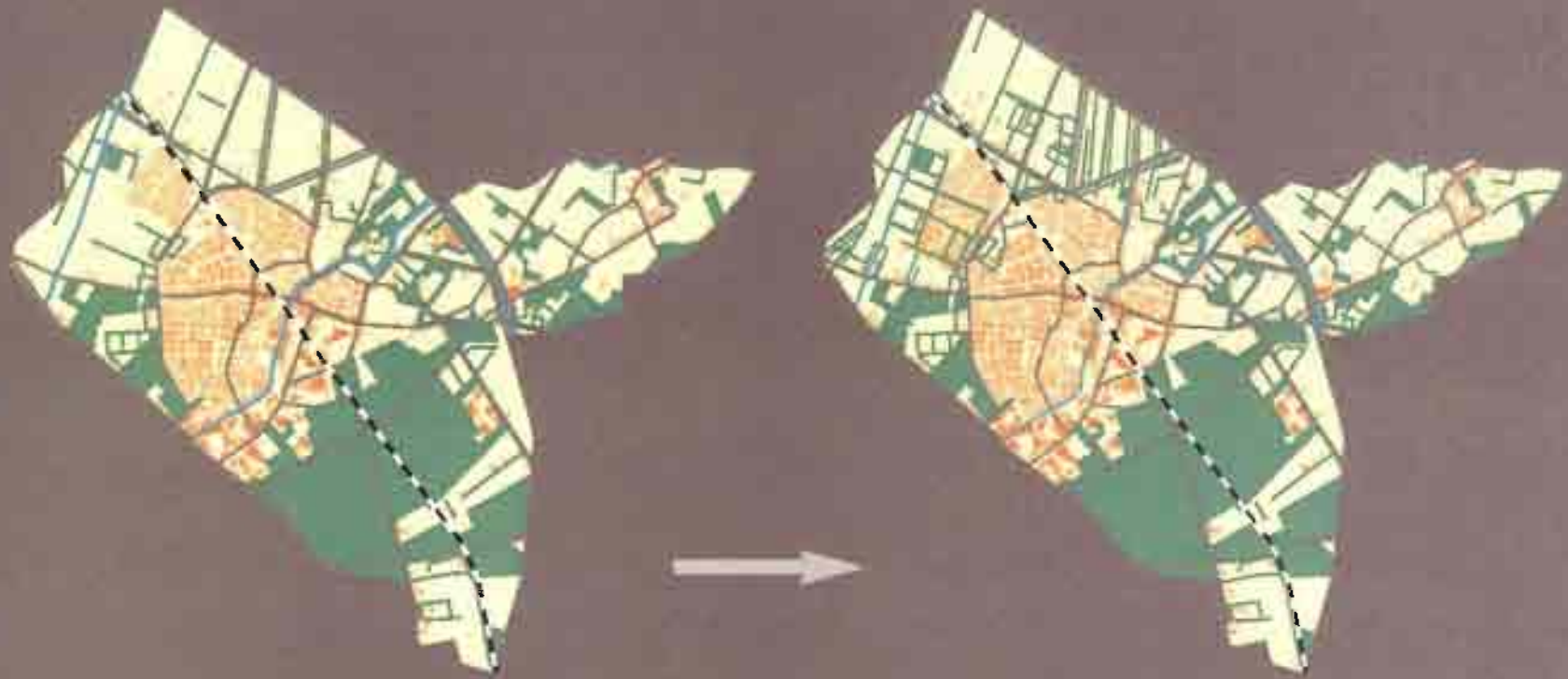
De kern Hall ligt in een gebied dat wordt omschreven als kampenlandschap. Dit landschap kenmerkt zich onder andere door clusters boerderijen, open akkers, onregelmatige kavelpatronen, houtwallen en bosjes. Het oorspronkelijk kleinschalige karakter van de omgeving van Hall is in de loop der jaren gedeeltelijk verloren gegaan. Ten zuiden van Hall is een ecologische verbindingszone aangewezen (model das), die beoogt om de bossen rond Eerbeek te verbinden met de bossen van de landgoederenzone

De gebieden ten noorden en ten zuiden van Eerbeek behoren tot dezelfde 'natte heide- en broekontginningen' die ook ten oosten van het Apeldoorns Kanaal aanwezig zijn. Landschappelijk zijn er overeenkomsten, maar de gebieden binnen dit deelgebied Veluweflank worden meer beïnvloed door verstedelijking. Met name de toekomstige uitbreiding van Eerbeek zal van invloed zijn op deze gebieden, maar wellicht ook ontwikkelingen als een verbeterde regionale ontsluiting en ruimte voor bedrijvigheid en recreatie.

Het landelijk gebied ten noorden van Eerbeek vertoont ruimtelijk veel overeenkomsten met de heide- en broekontginningen ten oosten van het kanaal. Het gebied kenmerkt zich door een rationeel verkavelingspatroon met lanen en boerderijen met erfbeplanting langs de wegen. Plaatselijk komen nog onverharde wegen voor. Langs de noordrand van dit deelgebied stroomt de Oude Beek, welke onderdeel is van een ecologische verbindingszone. De natuurlijke afstroming van de beken wordt in dit deelgebied gehinderd door het Apeldoorns Kanaal.

Het gebied ten zuiden van de Eerbeekse bossen bestaat uit halfopen agrarisch landschap. In tegenstelling tot het noordelijke ontginningenlandschap is dit deel minder open door de aanwezigheid van kavelbeplantingen en de nabijheid van bosranden.

Veluweflank

en de beplanting langs het Apeldoorns Kanaal. De wegen lopen langs de randen van dit gebied, langs de bosranden en het kanaal

Deelgebied de Veluweflank is niet alleen ruimtelijk maar ook ecologisch een interessant gebied, doordat er veel afwisseling is in beplantingselementen, er sprake is van bovenlopen van beken en er sprake kan zijn van bijzondere overgangen tussen natte en droge en lage of hoge gebieden (gradiënten). Het gebied is in ieder geval van betekenis voor struweelvogels en voor de das.

Binnen deelgebied de Veluweflank moet ook rekening worden gehouden met wijzigingen in de verkeersafwikkeling tussen Apeldoorn en Dieren. Gezocht wordt naar vermindering van de overlast van met name vrachtverkeer door de kernen Laag-Soeren, Eerbeek en Loenen.

Samenvattend is karakteristiek voor dit deelgebied;

- de ligging op de flank van de Veluwe;
- de met andere dan natuurfuncties verweven bossen rondom Eerbeek;
- de (monumentale) beplantingen rondom Huis te Eerbeek;
- de waardevolle open essen ten zuid-oosten van Eerbeek;
- het behoorlijk open, rationeel verkavelde landschap ten noorden en zuiden van Eerbeek;
- het onregelmatige patroon van het kleinschalige kampenlandschap rondom Hall;
- de laanstructuren en boerderijen langs rechtlijnige wegen ten noorden van Eerbeek;
- de aanwezigheid van kavelbeplanting en het vrijwel onbebouwd zijn van het gebied ten zuiden van Eerbeek;
- de aanwezigheid van uitzichten richting het oosten;
- de oost-west lopende ecologische verbindingzones;

- de (soms slecht herkenbare) aanwezigheid van de Oude en Eerbeekse beek; de aanwezigheid van onverharde wegen;
- de noordzuid richting van de belangrijkste infrastructuur.

3.2 Visie

Voor de toekomst van deelgebied de Veluweflank staat centraal dat ontwikkelingen rond Eerbeek een plaats moeten kunnen krijgen in combinatie met versterking van de natuurfunctie. Daarom wordt voor dit deelgebied voorgesteld om het gebied meer als eenheid herkenbaar te maken door landschapselementen te gaan toevoegen en de kleinschaligheid en beslotenheid van het gebied te versterken. Met name de das profiteert van het toevoegen van beplantingselementen, maar ook reeën en edelherten kunnen profiteren van een meer geleidelijke overgang tussen de bosgebieden en het open, agrarische landschap.

Uiteindelijk streven Rijk, Provincie en de gemeente Brummen er naar om de migratie van flora en fauna te versterken tussen de Veluwe, de landgoederenzone en de IJssel. Daartoe zijn onder andere ecologische verbindingzones voor de das aangewezen langs de Oude Beek en langs de Doonweg richting landgoed Voorstonden. Voor de aan water gebonden soorten moet worden onderzocht of naast de Eerbeekse Beek en Oud Beek ook andere watergangen van betekenis kunnen zijn voor de doorvoer van schoon kwelwater richting het oosten en de IJssel.

In de Ruimtelijke Ontwikkelingsvisie heeft de gemeente Brummen (onder voorwaarde) aangegeven binnen dit deelgebied ruimte te bieden aan stedelijke en recreatieve ontwikkelingen. Voorwaarde is ook hier dat de ontwikkelingen bij moeten dragen aan de vorming van het landschap. Ten noordoosten van Eerbeek wordt ruimte geboden aan stedelijke uitbreiding, waarbij bijzondere aandacht wordt besteed aan de integratie van lanen, de ecologische verbindingzone langs de

Oude Beek en toevoeging van groen- en waterstructuren. Verder is het toelaten van recreatieve functie in samenhang met het Apeldoorns Kanaal mogelijk. Gedacht kan worden aan uitplaatsing van recreatievoorzieningen vanuit de Veluwe, maar ook aan versterking van het netwerk van voet- en fietspaden. Ten zuiden van Eerbeek ligt voor de gemeente Brummen de nadruk op de natuur- en recreatiefunctie. en de verbinding met de landgoederenzone en de IJssel.

3.3 Doelen

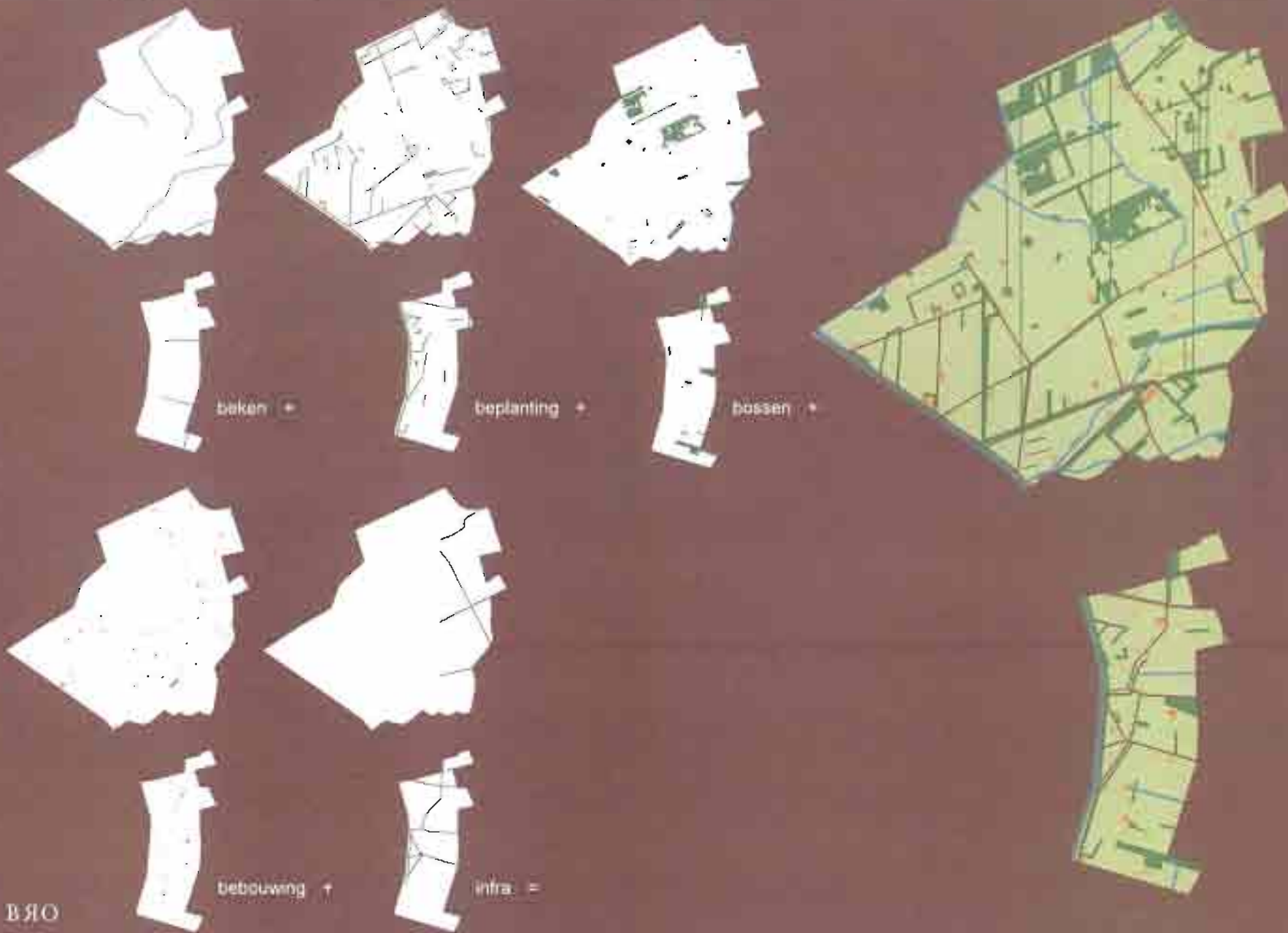
Om de gemeentelijke doelen voor deelgebied Veluweflank te realiseren, stimuleert de gemeente Brummen initiatieven, die een bijdrage leveren aan de realisatie van die doelen. Initiatieven dragen in het bijzonder bij wanneer zij:

- de laanstructuren langs wegen versterken;
- de bossen ten zuiden van Eerbeek versterken of bijdragen aan verhoging van de natuur- en belevingswaarden van het bos;
- ten zuiden van Eerbeek of rond Hall bijdragen aan schaalverkleining d.m.v. erfbeplanting, kavelbeplantingen, houtwallen;
- invulling geven aan de ecologische verbindingzones en het met de verbindingzone beoogde soortgericht beleid;
- bijdragen aan natuurontwikkeling langs beken;
- de herkenbaarheid van de beken vergroten;
- bijdragen aan het herstel van infiltratie en kwelsystemen;
- beleving van vergezichten en hoogteverschillen benadrukken;
- recreatief medegebruik mogelijk maken.

Bestaande situatie deelgebied Veluweflank

Ontgunningen

4. DEELGEBIED ONTGINNINGEN

4.1 Karakteristiek

Het deelgebied Ontginningen (natte heide- en broekontginningen) betreft het landbouwgebied ten oosten van het Apeldoorns Kanaal tot aan de bosranden van de landgoederenzone met uitzondering van Hall en directe omgeving. Het gebied wordt gekenmerkt door een redelijke mate van openheid, overwegend grondgebruik als grasland, beken en een rechtlijnig patroon van wegen, lanen en kavelgrenzen.

Het karakter van deelgebied Ontginningen wordt voor een belangrijk deel bepaald door het feit dat het aan de voet van de Veluwe ligt en onderdeel is van een dekzandvlakte waar oorspronkelijk kwel van de Veluwe aan de oppervlakte kwam. In het verleden zijn op deze arme, natte gronden kwelafhankelijke vochtige heide, blauwgraslanden en broekbossen ontstaan. Deze gronden zijn vooral in de 19e eeuw ontgonnen. De Empese en Tondense Heide zijn nog schaarse restanten van de vochtige heide en blauwgraslanden en vertegenwoordigen zeer bijzondere, zeldzame planten en diersoorten (habitatrictlijngebied). Doordat tegenwoordig de diepe kwelstromen van de Veluwe zijn verstoord en de Empese en Tondense Heide temidden van landbouwgebieden liggen die worden ontwaterd heeft het natuurgebied sterk te leiden van verdroging.

De natte oorsprong van het gebied is ook aanleiding geweest voor het ontstaan van een groot aantal beken. Binnen de gemeente Brummen zijn dit onder andere de Voorster Beek, de Veldbeek, de Tondense Beek, de Rhienderensebeek en de Leuvenheimse Beek. De Eerbeekse Beek splitst zich in deelgebied Ontginningen op in de Voorstondense Beek en de Oekense Beek. Verreweg de meeste van deze beken stromen van west naar oost door het gebied richting

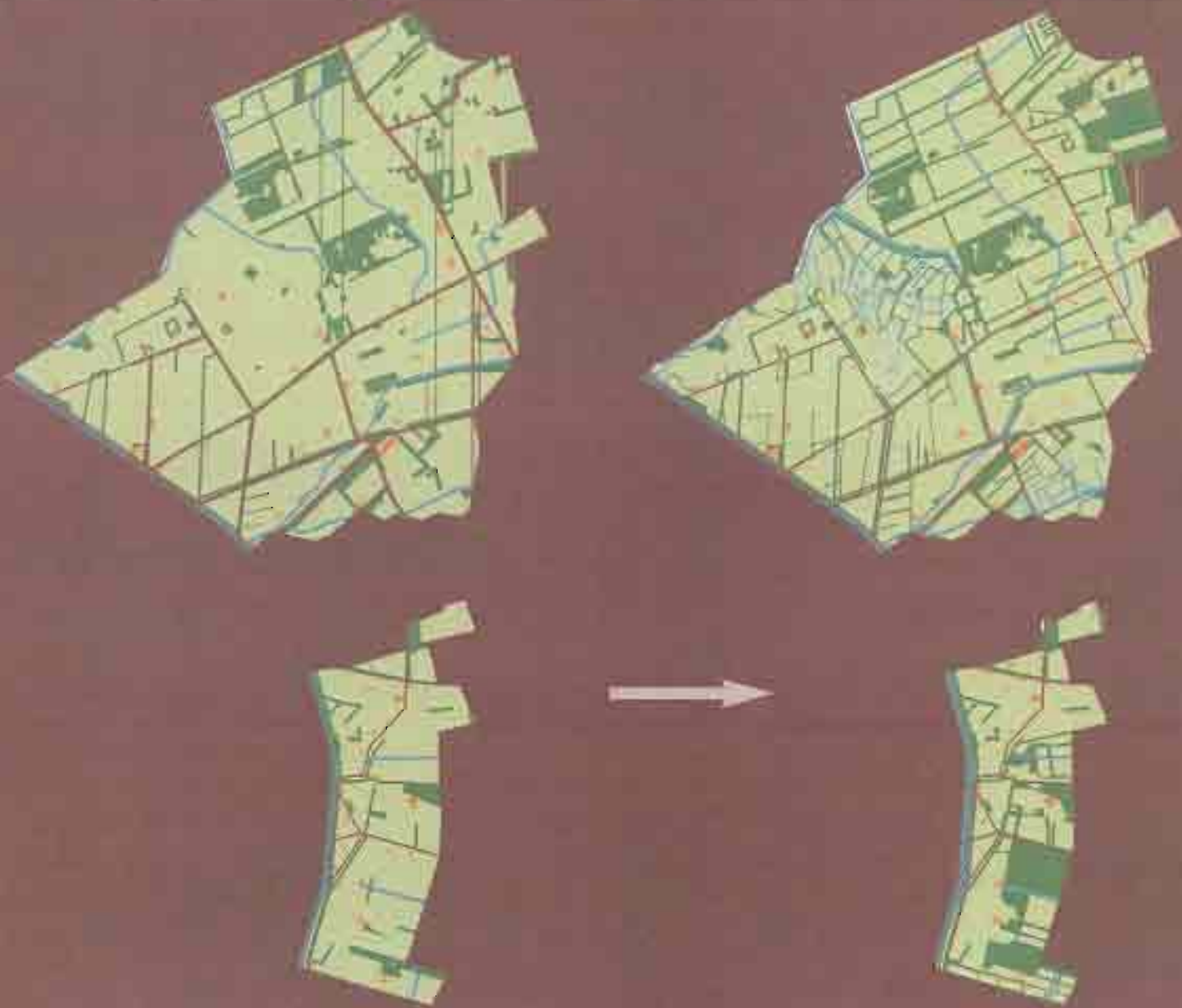
IJssel. Het voor een belangrijk deel wegvallen van diepe kwelstromen door grondwateronttrekking, het afvangen van water door het Apeldoorns Kanaal en de verlaagde grondwaterstanden ten behoeve van de landbouw zorgen er voor dat weinig water door de beken stroomt. Veel beken zijn in dit deelgebied niet veel meer dan kleine, onbeplante slootjes. Gelukkig zijn de beken te herkennen aan het enigszins kronkelende verloop. De Eerbeekse Beek (en het vervolg als Voorstondense Beek) heeft als kenmerk dat het een 'opgeleide' beek is. De beek is in het verleden in een verhoogde, geleidelijk aflopende geul gelegd, om daarmee een gelijkmatiger aanvoer van water te creëren.

Het gebied ten noorden van Hall is een overwegend agrarisch gebied met nadruk op de melkveehouderij. De kavels zijn ten opzichte van de omringende landschappen tamelijk groot en laten een onregelmatig, rechtlijnig patroon zien. De boerderijen staan langs de rechtlijnig (soms onverharde) wegen en zijn vaak nauwelijks omgeven door erfbeplanting. Ook kavelbeplantingen ontbreken vrijwel. De ooit karakteristieke kavelbeplantingen van de Eerbeekse en Hallse hooilanden zijn vrijwel geheel verdwenen. De beplantingen in het gebied bestaan uit enkele kleine bosjes en lanen langs de overwegend noordzuid en oostwest lopende wegen.

Door de beperkte hoeveelheid beplanting heeft het gebied een open karakter en is zicht op de omringende bosrijke deelgebieden mogelijk. Zoals al eerder is beschreven, is het oorspronkelijk vochtige karakter van dit deelgebied op dit moment niet goed herkenbaar. Er is geen duidelijk waterhoudend slotenpatroon.

Ten zuiden van Hall kan een smalle strook worden onderscheiden die ook behoort tot de natte heide- en broekontginningen. Dit deel vormt een smalle overgang tussen de verdichte Veluweflank en de Landgoederen zone. Ook hier zijn openheid, graslanden, boerderijen en lanen langs wegen, beken en kleine bosjes kenmerkend. Ten

Ontginningen

opzichte van het noordelijke gebied zijn de kavels hier regelmatig van vorm en ze nemen sterker de overheersende noord-zuid - oostwest richting over. Door de beperkte breedte van dit gebied en de aanwezigheid van meer kleine beplantingselementen oogt dit deel van deelgebied Ontginningen toch tamelijk kleinschalig.

Samenvattend is karakteristiek voor dit deelgebied;

- de Empese en Tondense Heide als belangrijke restanten van de ooit kenmerkende kwelafhankelijke vochtige heide;
- een groot aantal west - oost stromende beken;
- de grote mate van openheid;
- overwegend grondgebruik als grasland t.b.v. melkveehouderij;
- beperkt voorkomende beplantingselementen;
- rechte lijnige patronen van wegen, kavels en lanen;
- verspreid staande boerderijen langs de wegen;
- het patroon van oostwest lopende wegen;
- de aanwezigheid van onverharde wegen.

4.2 Visie

De gemeente Brummen hecht grote waarden aan de aanwezigheid van gezonde agrarische bedrijven. Behoud van de melkveehouderij in dit deelgebied is daarom, ook ten behoeve van behoud van het waardevolle open landschap, essentieel. Tegelijkertijd is het ook van groot belang om hydrologische systemen te herstellen. In de eerste plaats om verdroging van de beken tegen te gaan en daarmee de natuurfunctie van de beken te versterken. Ook legt de gemeente Brummen prioriteit bij het beschermen van de (nationaal) bijzondere natuurwaarden van de Empese en Tondense Heide binnen het kader van de habitatrichtlijn. Daarom moet naast maatregelen op de Veluwe ook gezocht worden naar vernattende combinaties tussen landbouw en natuur rondom dit kwetsbare natuurgebied.

De gemeente streeft er naar om langer gebiedseigen water vast te houden, plaatselijk peilverhogingen ten behoeve van natuur mogelijk te maken en de beken de ruimte te geven. Een kans voor natuurontwikkeling ziet de gemeente op de voormalige hooilanden, waar herstel van kavelgrensbeplantingen en liefst ook vernatting de contrasten tussen verschillende landschappen (ontginningen, hooilanden en het kampenlandschap rond Hall) zullen versterken. Herkenbaarheid van het natte karakter van het gebied zou uiteindelijk ook sterker tot uiting kunnen komen in slootjes en oeverbeplantingen.

Naast natte natuurtypen moet er echter ook ruimte worden geboden aan de meer aan droge natuurtypen gebonden soorten, waaronder de das. De ecologische verbindingzones tussen Veluwe en IJssel, die ook door dit deelgebied Ontginningen lopen, zijn immers gericht op de das als doelsoort.

De rationele structuur van dit deelgebied wil de gemeente verder benadrukken door aanvulling van laanbeplantingen langs wegen.

4.3 Doelen

Om de gemeentelijke doelen voor deelgebied Ontginningen te realiseren, stimuleert de gemeente Brummen initiatieven die een bijdrage leveren aan de realisatie van die doelen. Initiatieven dragen in het bijzonder bij wanneer zij;

- verdroging van natuur en beken tegen gaan;
- gebiedseigen water helpen vasthouden;
- ruimte bieden aan natte natuur;
- herkenbaarheid van de natte ondergrond zichtbaar maken;
- combinatie van melkveehouderij en natuur mogelijk maken;
- invulling geven aan de ecologische verbindingzones;
- bijdragen aan herstel van het hooilandenlandschap;
- de laanstructuren langs wegen versterken.

Bestaande situatie deelgebied Ontgunningen

Landgoederen

beken +

beplanting +

bossen +

bebouwing +

infra =

5. DEELGEBIED LANDGOEDEREN

5.1 Karakteristiek

Deelgebied Landgoederen bestaat uit de zone van bossen, natuur, landgoederen en agrarische gronden tussen deelgebied Ontginningen en de oeverwal met daarop de kern Brummen. Vooral de bossen van deelgebied Landgoederen behoren tot de EHS natuur, de tussenliggende halfopen gebieden behoren grotendeels tot de EHS verweving. Het gebied is dan ook van zeer grote ecologische en landschappelijke waarde. Deelgebied Landgoederen loopt door tot aan de noordgrens van de gemeente Brummen, omdat in het verleden deze landgoederen en bosgordel vrijwel ononderbroken doorliep tot ver voorbij de gemeentegrenzen. De landgoederen zijn gebleven, maar een behoorlijke hoeveelheid bos, vooral aan de noordgrens van de gemeente is verdwenen.

Net als deelgebied Ontginningen heeft ook deelgebied Landgoederen een rechtlijnige oostwest - noordzuid gerichte structuur. De wegen met lanen, beken en boscomplexen lopen van west naar oost, de kavelgrenzen, kavelbeplantingen en onverharde paden van noord naar zuid. Het agrarisch grondgebruik bestaat ook in dit deelgebied voornamelijk uit grasland. Ten noorden van de Eerbeekse weg komen langs de wegen linten van verspreide bebouwing voor. Op de overgang met de oeverwal gaan deze linten vaak over in de kleine kernen. Opvallend is dat ten zuiden van de Eerbeekse weg juist weinig bebouwing in het buitengebied voorkomt.

Ook in deelgebied Landgoederen is de kwel vanaf de Veluwe afgenomen, maar is er nog steeds sprake van relatief hoge grondwaterstanden en vochtige omstandigheden voor natuur. Ook veel van de bossen (overwegend loofbossen) liggen op natte gronden.

De natuurwaarden van het hele deelgebied zijn hoog. De kwelgebieden, vochtige bossen en weideranden zijn van belang voor bijzondere flora. In de sloten en poelen leven veel soorten amfibieën en reptielen. De bossen en beplantingen zijn belangrijk voor veel vogelsoorten en vleermuizen en in het gebied komen dassen voor. Drie landgoederen springen er door de natte natuurwaarden uit. De eerste is de Lichtenbelt met waardevolle rabattenbossen, wilgenstruwelen, kleibossen, sloten en natte heirestanten. De tweede is het Leusveld (habitatrictlijngebied) met bijzondere betekenis door broekbossen, schraalgraslanden en sloten. Ook het derde landgoed, Voorstonden, kent hoge natuurwaarden en is eveneens als habitatrictlijngebied aangewezen.

Binnen de landgoederenzone ontspringt de Brummense Beek en begint zich meer water te verzamelen in de beken, waardoor deze een grotere breedte hebben en vaak beter herkenbaar zijn. Door de begeleiding van de boscomplexen hebben veel beken binnen dit deelgebied een meer natuurlijke uitstraling. De landgoederen en buitenplaatsen zijn uiteraard van bijzondere landschappelijke en cultuurhistorische waarde voor het gebied. Het gaat om Huis Voorstonden, Het Leusveld, Rhienderstein, Groot Engelenburg, Den Bosch en de Wildbaan. De landhuizen met de (landschaps-)tuinen hebben samen met natuur en landschap een grote recreatieve potentie.

Landgoed Groot Engelenburg biedt al mogelijkheden voor verblijf en golf.

Landgoederen

Samenvattend is karakteristiek voor dit deelgebied:

- de grote boscomplexen;
- de ruimtelijke afwisseling van bossen en weidegebieden; aanwezigheid van landgoederen en buitenplaatsen;
- het patroon van oostwest lopende wegen en lanen;
- rechte lijnige kavelpatronen;
- verspreid staande bebouwing langs de wegen;
- hoge grondwaterstanden en kwel;
- een groot aantal west - oost stromende beken;
- hoge, zeer gevarieerde natuurwaarden;
- de aanwezigheid van onverharde wegen en paden.

5.2 Visie

In deelgebied Landgoederen wordt door de gemeente Brummen een gelijkwaardig belang toegekend aan natuur, landschap, cultuurhistorie en landbouw. Het beleid is gericht op behoud van de gevestigde waarden en functies, dus ook de agrarische bedrijven. Daarnaast vindt de gemeente het gebied bij uitstek geschikt voor extensieve vormen van recreatie. Naast behoud zet de gemeente voor dit gebied dan ook in op ontwikkeling van de recreatie, gebonden aan het krachtige concept 'landgoederen'. Uiteraard moet dit concept worden ingepast zonder bestaande waarden aan te tasten. Nieuwe bebouwing wordt niet passend gevonden. Recreatief hergebruik van bebouwing moet wel de ruimte krijgen. Verder moet veel aandacht worden besteed aan een betere (gezoneerde) ontsluiting van het gebied voor langzaam verkeer tegenover het terugdringen en beter zoneren van gemotoriseerd verkeer.

Naast behoud van de bestaande bossen, landgoederen en natuurwaarden ziet de gemeente Brummen ook kansen voor uitbreiding van de landgoederenzone. Vooral in de ecologische verbindingzones en ten noorden van Huis Voorstonden wordt ruimte geboden voor het realiseren van bos en natuur. Onder andere om daarmee de uitstraling van de landgoederen weer over een groter gebied voelbaar en beleefbaar te maken. De afwisseling tussen bossen, natuur en agrarisch gebied moeten daarbij wel kernkwaliteit van dit deelgebied blijven. Zo kunnen ecologische verbindingen worden versterkt en het contrast (en daarmee de herkenbaarheid) tussen de verschillende landschappen groter worden gemaakt.

De hydrologische situatie verdient ook in dit deelgebied nadrukkelijk de aandacht. De gemeente streeft er naar om langer gebiedseigen water vast te houden, plaatselijk peilverhogingen ten behoeve van natuur mogelijk te maken en de beken de ruimte te geven. Niet alleen moet de watervoerendheid van de beken worden hersteld, ook de veelal aan de natte ondergrond gebonden natuurwaarden moeten worden beschermd en waar mogelijk worden versterkt.

Hopelijk kunnen de in de reconstructie aangewezen extensiveringsgebieden een bijdrage gaan leveren aan de realisatie van deze wensen. De rationele structuur van dit deelgebied wil de gemeente verder benadrukken door aanvulling van laan en kavelbeplantingen.

5.3 Doelen

Om de gemeentelijke doelen voor deelgebied Landgoederen te realiseren, stimuleert de gemeente Brummen initiatieven die een bijdrage leveren aan de realisatie van die doelen. Initiatieven dragen in het bijzonder bij wanneer zij:

- de boscomplexen versterken in hoeveelheid of structuur;
- de natuurwaarden van de bossen versterken
- de cultuurhistorische betekenis van de landgoederen benadrukken;
- verdroging van natuur en beken tegen gaan;
- gebiedseigen water helpen vasthouden;
- ruimte bieden aan natte natuur;
- combinatie van melkveehouderij en natuur mogelijk maken;
- invulling geven aan de ecologische verbindingzones;
- het patroon van laan-, erf- en kavelbeplantingen versterken;
- extensieve vormen van recreatie stimuleren;
- hergebruik van vrijkomende bebouwing recreatief benutten;
- de bereikbaarheid van het gebied voor langzaam verkeer vergroten.

Bestaande situatie deelgebied Landgoederen

Oeverwal

beken →

beplanting +

bossen +

bebouwing +

infra =

6. DEELGEBIED OEVERWAL

6.1 Karakteristiek

Ten oosten van de boscomplexen en de landgoederen ligt het deelgebied Oeverwal. De oeverwal is de overgang tussen het licht glooiende dekzandgebied en de uiterwaarden van de IJssel. De IJssel heeft in het verleden sedimenten afgezet langs de rivier. Deze sedimenten vormen een hogere zone in het landschap; de oeverwal. Karakteristiek voor de oeverwal is de iets hogere en drogere ligging in het landschap, waardoor het vaak vroeg bewoonde gebieden zijn. Zo ook in Brummen. Zowel de kern Brummen als de kleine kernen liggen op (de rand van) de oeverwal; op de overgang van hoog naar laag en van droog naar nat.

Bij de bewoningsgeschiedenis van de oeverwal hoort ook het beeld van open akkercomplexen rondom de dorpen en een hoofdwegpatroon die de noordzuid richting van de oeverwal volgt. De lagere, natte gronden op de oeverwal waren in gebruik als grasland en waren vaak verdeeld met behulp van kavelbeplanting. De kavel- en wegenpatronen zijn op de oeverwal onregelmatig en bochtig en nog goed herkenbaar. Ook onverharde wegen zijn karakteristiek. De wegen slingeren aan de westzijde van de oeverwal langs de rand met de landgoederenzone of zijn het verlengde van het oostwest lopen wegenpatroon. Aan de oostzijde, grenzend aan de uiterwaarden van de IJssel slingert de oude dijk op de grens van de oeverwal.

Uitzondering op deze grens is het gebied Cortenoever, dat voor een deel bij de oeverwal hoort (tussen de N348 en RWZI), voor aan ander deel tot de voormalige uiterwaarden van de IJssel wordt gerekend.

Cortenoever heeft door een ruilverkaveling veel van het karakter

van de oeverwal verloren. De kavels zijn groter en de kavelvormen zijn regelmatig. Het gebied is open doordat kavelbeplanting grotendeels ontbreekt. Dit in tegenstelling tot het gebied ten westen van de N348 wat kleinschalig en besloten is door de lanen, erf- en kavelbeplantingen. Bijzonder element binnen het gebied Cortenoever is de zandwinplas 'Gat van Cortenoever'.

De herkenbaarheid en beleefbaarheid van deelgebied Oeverwal is minder duidelijk aanwezig. Onder andere doordat het veelvuldig door infrastructuur is doorsneden. De belangrijkste barrières zijn de spoorlijn Arnhem-Zutphen en de N348. Veel oostwest structuren worden door deze hoofdinfrastructuurlijnen afgebroken. Ook wordt het deelgebied Oeverwal beïnvloed door stedelijke ontwikkelingen. Actueel zijn de uitbreiding van Brummen en verbetering van de regionale infrastructuur in relatie met een eventuele IJsselsprong bij Zutphen die allen kansen bieden voor landschappelijke versterking..

De oeverwal bij Brummen ligt nauwelijks hoger dan de omgeving en er is sprake van een hoge grondwaterstand. Deelgebied Oeverwal staat niet alleen onder invloed van kwel vanuit de Veluwe maar ook van kwel vanuit de IJssel. Daardoor kunnen alleen de hogere delen van de oeverwal gebruikt worden voor akkerbouw, veel lager gelegen delen zijn in gebruik als grasland.

Ondanks de kwel zijn de beken ook binnen deelgebied Oeverwal over het algemeen van bescheiden omvang. Doordat ze een slootachtig profiel hebben zijn ze ook hier nauwelijks herkenbaar in het landschap. Ten zuiden van Brummen ligt wel een brede watergang waar de Leuvenheimse Beek en de Brummense Beek zijn samengestroomd. Net als op de iets hogere delen in het dekzandgebied liggen ook op de rand van de oeverwal enkele landgoederen en buitenplaatsen. Dit zijn onder andere 't Huis Empe en

Oeverwal

De Rees. Ruimtelijk sluiten ze goed aan op de landgoederenzone met het landhuis, de landschapstuin en omringende kleinere bossen.

De ecologische betekenis van deelgebied Oeverwal wordt niet alleen bepaald door de algemene natuurwaarden van de beken, lanen, bosjes en beplantingen, maar vooral ook in de verbindende rol tussen Veluwe, landgoederenzone en de (uiterwaarden van) de IJssel. Vooral watergebonden organismen hebben goede verbindingzones nodig zonder gehinderd te worden door stuwen, gemalen, etc. In het Streekplan is daartoe binnen de gemeente Brummen een ecologische verbindingzone aangewezen langs de Oekense Beek.

Samenvattend is karakteristiek voor dit deelgebied:

- bewoning van de relatief hoger gelegen delen;
- (kleine) kernen op de rand van de oeverwal;
- restanten van open akkercomplexen;
- graslanden in de lager gelegen delen;
- de vele lanen, kavel- en erfbeplantingen;
- kronkelende wegen;
- onregelmatige kavelpatronen;
- doorsnijding door grote infrastructuurlijnen;
- hoge grondwaterstanden en kwel;
- west - oost stromende beken;
- de openheid en regelmatige verkaveling van Cortenoever;
- de aanwezigheid van onverharde wegen.

6.2 Visie

Omdat de verwachting bestaat dat deelgebied Oeverwal samen met de Veluweflank in de toekomst hét deelgebied zal zijn waar stedelijke ontwikkelingen zullen plaatsvinden, wil de gemeente Brummen de bestaande landschappelijke kenmerken benadrukken

en versterken. In de ruimtelijke ontwikkelingsvisie is opgenomen dat in deze zone op beperkte schaal “rood-voor-groen”ontwikkelingen mogelijk zijn indien zij de groene belangen versterken. De nadruk ligt op behoud van openheid op akkercomplexen en het verdichten van het overige landschap door toevoeging van lanen, erf- en kavelbeplantingen. Uiteindelijk doel is om naar aanleiding van ruimtelijke ontwikkelingen verdichting van het landschap te bewerkstelligen. Daardoor kunnen de huidige doorsnijdingen ruimtelijk worden afgezwakt en veranderingen landschappelijk worden ingepast. Met behulp van extra beplantingen wil de gemeente Brummen bovendien de karakteristiek van kronkelende wegen en onregelmatige kavels, in contrast met de aangrenzende deelgebieden, benadrukken.

Ook voor deelgebied Oeverwal geldt dat de waterhuishouding aandacht verdient. De gemeente onderschrijft tevens het belang van ecologische verbindingen en wil daarom extra ruimte bieden aan (op de das gerichte) verbindingzones in samenhang met landschapsontwikkeling.

Uitstekende kansen liggen daarbij langs de beken, die ook hier als blauwgroene linten in het landschap zichtbaar kunnen worden gemaakt. Het zoveel mogelijk wegnemen van infrastructurele en civiel technische barrières moet ook bijdragen aan het herstel van ecohydrologische verbindingen.

De zandwinplas ‘Gat van Cortenoever’ biedt goede recreatieve mogelijkheden. Deze mogelijkheden kunnen worden versterkt door de plas beter landschappelijk in te passen en meer groen rondom de plas aan te brengen. Langs de plas kunnen de natuurwaarden bovendien worden verhoogd, door bredere ondiepe randzones te maken.

6.3 Doelen

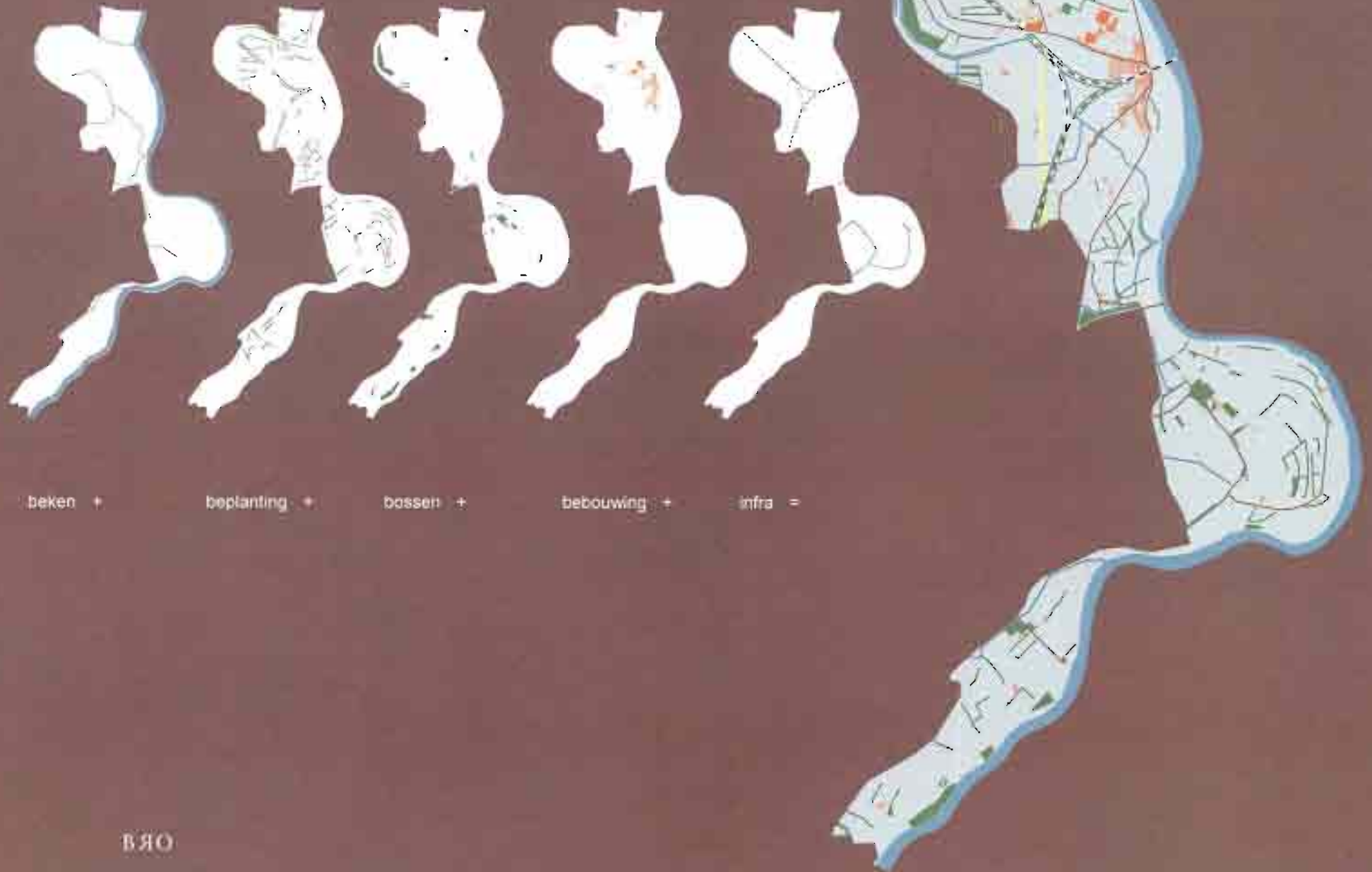
Om de gemeentelijke doelen voor deelgebied Oeverwal te realiseren, stimuleert de gemeente Brummen initiatieven die een bijdrage leveren aan de realisatie van die doelen. Initiatieven dragen in het bijzonder bij wanneer zij:

- de openheid van akkercomplexen benadrukken;
- het kronkelende patroon van wegen en kavels met behulp van laan- en kavelbeplantingen versterken;
- verschillen tussen hoge droge delen en lage natte delen zichtbaar maken;
- de ruimtelijke effecten van doorsnijdingen verzachten;
- gebiedseigen water helpen vasthouden;
- ruimte bieden aan natte natuur;
- hydrologisch, ecologisch of ruimtelijk herstel van beken stimuleren;
- invulling geven aan de ecologische verbindingzones;
- ecologische of hydrologische barrières wegnemen;
- de landschappelijke en recreatieve kwaliteiten van het Gat van Cortenoever verbeterd worden.

Bestaande situatie deelgebied Oeverwal

Uiterwaarden

7. DEELGEBIED UITERWAARDEN

7.1 Karakteristiek

Het deelgebied Uiterwaarden bestaat uit zowel het huidige buitendijkse gebied als de ingepolderde uiterwaarden van de IJssel. Het is rivierkleigebied. De binnendijkse gebieden verschillen sterk met de buitendijkse gebieden. Binnen de ingepolderde uiterwaarden zijn de gronden voornamelijk in gebruik als akker of weidegrond. De kavels zijn groot en er zijn nog maar weinig karakteristieke kavelbeplantingen aanwezig. Het gebied is open en functioneel van karakter. Patronen van wegen en kavels zijn onregelmatig en bewegen mee met de loop van de rivier. Bebouwing staat verspreid langs de wegen.

Buitendijks is het uiterwaardenlandschap nog zeer karakteristiek. Het beeld wordt bepaald door grasland, oude geulen van de IJssel, een glooiend reliëf van richels en geulen, karakteristieke meidoornhagen, kleine bosjes en moerasgebieden. De beken zijn opgenomen in het sloten en geulenpatroon. Vergezichten over de IJssel zijn een belangrijke kwaliteit van dit gebied. De schaarse bebouwing staat in verband met overstromingen veelal op hogere koppen in de uiterwaard en zijn bereikbaar via doodlopende wegen.

De (buitendijkse) uiterwaarden zijn door de sterke afwisseling in de ondergrond, de dynamiek van het water en de vele landschapselementen van grote ecologische betekenis. Het vormt een belangrijke ecologische verbinding in noordzuid-richting, is een vogelrichtlijngebied en is onderdeel van de EHS. Dijken, kaden, hagen, wielen en kleiputten vergroten de differentiatie. Bij de buitenplaatsen 't Reuversweerd en Spaensweerd liggen interessante bosrestanten. De hoger gelegen delen van Cortenoever zijn botanisch (stroomdalflora) zeer waardevol. De Brummensche waarden zijn belangrijk voor vogels, in het bijzonder voor de

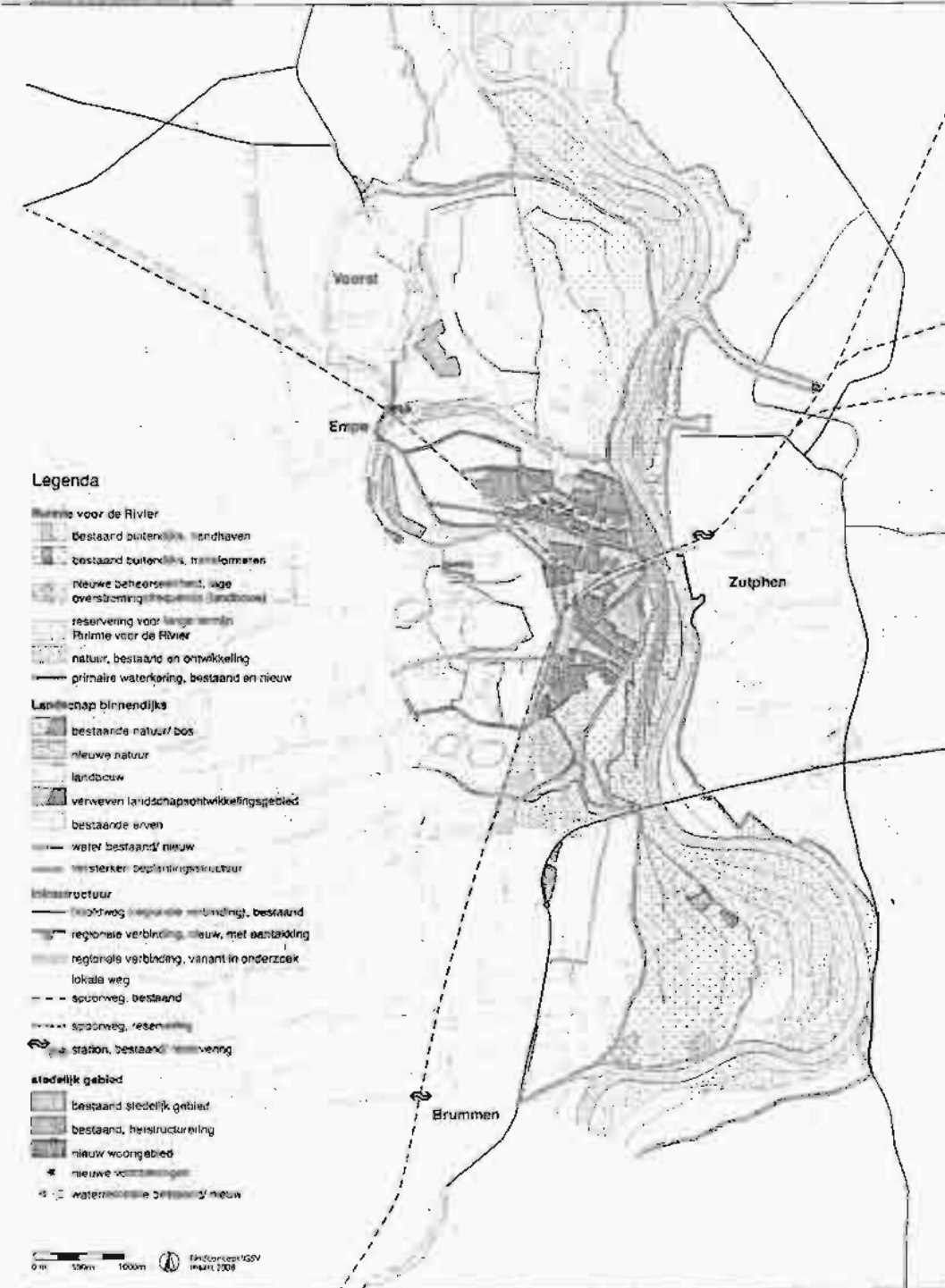
Kolgans en Kleine Zwaan. Het uiterwaardengebied is bovendien een belangrijk fourageergebied voor de roek welke zich vooral op de overgang van het uiterwaardenlandschap en de oeverwal gevestigd heeft in kolonies. De uiterwaarden maken deel uit van een speciale beschermingszone in het kader van de Vogelrichtlijn.

Meest belangrijke functie van de uiterwaarden is misschien wel waterberging in perioden van hoog water. Door de toenemende hoeveelheid water in de grote rivieren en vooral door de pieken die in de afvoer kunnen voorkomen, wordt in het kader van de planologische kernbeslissing 'Ruimte voor de Rivier' gezocht naar extra bergingsruimte. In regionaal verband en onder voorzitterschap van de provincie Gelderland is een stuurgroep ingesteld welke een integrale gebiedsontwikkeling onderzoekt. Naast de wateropgave vanuit "Ruimte voor de rivier" wordt hierin ook de bouw van woningen in de IJsselsprong, de verkeersproblematiek en de landschappelijke en economische structuur bekeken.

Samenvattend is karakteristiek voor dit deelgebied:

- de aanwezigheid van cultuurhistorisch waardevolle landschapselementen als dijken, kaden, wielen en kleiputten / tichelgaten;
- de aanwezigheid van heggen, bosjes en moeras;
- de zeer hoge natuurwaarden van de uiterwaarden;
- de geomorfologisch waardevolle patronen van geulen en richels;
- het open, agrarische karakter van de ingepolderde uiterwaarden;
- onregelmatig patronen van wegen en kavelgrenzen;
- verspreide bebouwing langs de binnendijkse wegen;
- het grotendeels ontbreken van bebouwing buitendijks;
- vergezichten en een weids karakter;
- het overstromen van de uiterwaarden.

Hier komt een kleurenkaartje met de ontwikkelingsmogelijkheden voor de uiterwaarden met daarin de plannen van de IJsselsprong

7.2 Visie

Voor de gemeente Brummen ligt voor de buitendijkse uiterwaarden het accent op natuur (-ontwikkeling) en waterberging. De uiterwaarden kunnen worden vernat en meer nog dan nu het geval is geschikt worden gemaakt als verblijfsgebied voor vogels, waaronder ganzen. Ook ziet de gemeente graag dat er meer mogelijkheden komen voor extensieve vormen van recreatie. Bijvoorbeeld door het uitzetten van routes over de dijk en het realiseren van een kleine uitspanning. Het landschap kan nog aantrekkelijker worden gemaakt door weer heggen aan te planten.

Voor de ingepolderde uiterwaarden zet de gemeente Brummen in op behoud van de agrarische functie. Desondanks is het wel wenselijk om het landschap authentieker en ecologisch interessanter te maken door bijvoorbeeld heggen aan te planten. Ook is het ecologische gevarieerder en herkenbaar maken van de beken een verbeterpunt voor dit deelgebied.

Ten aanzien van de IJsselsprong en de “Ruimte voor de rivier” is de gemeente Brummen van mening dat er een sterke groene buffer tussen de uitbreidingsplannen ten westen van Zutphen en de kern Brummen gerealiseerd moet worden. In de Intergemeentelijke structuurvisie IJsselsprong is een landschaposontwikkelingszone ingepland. Deze groene buffer biedt ruimte aan zowel landbouw als natuurontwikkeling waarbij de aanwezige ecologische verbindingzone van landgoed Voorstonden langs de Oekense beek naar de IJssel tevens versterkt wordt.

7.3 Doelen

Om de gemeentelijke doelen voor deelgebied Uiterwaarden te realiseren, stimuleert de gemeente Brummen initiatieven die een bijdrage leveren aan de realisatie van die doelen. Initiatieven dragen in het bijzonder bij wanneer zij:

- rekening houden met de geomorfologische waarden;
- de bestaande natuurwaarden verder versterken;
- aansluiten bij de wens tot meer ruimte voor de rivier;
- invulling geven aan ecologische verbindingzones;
- het patroon van heggen aanvullen;
- hydrologisch, ecologisch of ruimtelijk herstel van beken stimuleren;
- extensieve vormen van recreatie stimuleren.

Bestaande situatie beken

8. DE BEKEN

8.1 Karakteristiek

Over het grondgebied van de gemeente Brummen stromen een tiental beken, die een belangrijk onderdeel vormen van het watersysteem tussen Veluwemassief en IJssel. Er kan onderscheid gemaakt worden tussen drie typen beken, namelijk beken ontstaan vanuit een natuurlijke kwelsituatie op de Veluwe, vergraven beken of sprengbeken (Eerbeekse Beek, Voorstondense Beek) en laaglandbeken die zijn ontstaan vanuit ondiepe kwel uit dekzandruggen (Brummense Beek, Leuvenheimse Beek, Oekense Beek). De Eerbeekse Beek (en het vervolg als Voorstondense Beek) heeft als kenmerk dat het een 'opgeleide' beek is. De beek is in het verleden in een verhoogde, geleidelijk aflopende geul gelegd, om daarmee een gelijkmatiger aanvoer van water te creëren. De beken stromen van het hoger gelegen Veluwemassief richting het oosten naar de IJssel.

Over het algemeen zijn het vrij smalle waterstromen die in het landschap meer lijken op sloten dan op beken. Het verloop is rechtlijnig en de beken liggen vaak op perceelsscheidingen. Er zijn geen karakteristieke beekdalen en vaak ontbreekt beekbegeleidende beplanting, waardoor de beken landschappelijk slecht herkenbaar zijn. De meeste beken hebben hun oorsprong ten oosten van het Apeldoorns Kanaal. Uitzondering zijn de Eerbeekse Beek en Oude Beek, die hun oorsprong op de Veluwe hebben en onder het Apeldoorns Kanaal door worden geleid. Doordat er in principe veel kwelwater in de beken komt, voeren de bovenlopen van de beken relatief schoon water met een grote ecologische potentie. Benedenstrooms vindt echter steeds meer vervuiling van het water plaats en neemt de ecologische potentie af. Doordat er bovendien sprake is van verdroging, voeren de beken lang niet altijd voldoende

water of vallen zelfs droog. Deze verdroging ontstaat door klimatologische veranderingen, onttrekking van grondwater voor drinkwaterwinning, industrie en beregening en door het afvoeren van water via diepe ontwateringsloten. Enkele beken hebben een vervuilde bodem, door oude lozings van papierfabrieken.

De beken zijn ecologisch van belang doordat er op korte afstand van elkaar een gradiënt voorkomt tussen natte en zeer droge bodems. De beken zijn van belang voor flora, reptielen, amfibieën, kleine zoogdieren en insecten. De Rhienderense beek heeft een natuurlijke bovenstroom, is een redelijk geïsoleerd hydrologisch systeem. Deze beek biedt daardoor goede mogelijkheden voor natuurontwikkeling. De bovenloop van de Eerbeekse beek heeft ook een redelijke ecologische waarde.

Samenvattend is karakteristiek voor de beken:

- het smalle profiel;
- het rechtlijnige verloop;
- het stromen van oost naar west;
- gelijkmatige watervoering door kwelstromen;
- schoon water met hoge ecologische potenties;
- het voorkomen van cultuurhistorisch waardevolle sprengbeken en opgeleide beken.

8.2 Visie

De gemeente Brummen is van mening dat de beken belangrijke, structuurbepalende elementen in het landschap zijn. De beken zijn bij uitstek geschikt om landschappelijke, natuurlijke, hydrologische en soms ook cultuurhistorische kwaliteiten te combineren.

Bovendien stromen de beken overal door de gemeente en kunnen ze hun kwaliteiten laten uitstralen over grote delen van het grondgebied.

Concreet gaat de gemeente voor een meer natuurlijke ontwikkeling van beekdalen in relatie met de ecologische verbindingzones tussen de Veluwe en de IJsselvallei. Met deze verbindingen worden ecologische relaties gelegd én wordt een aantrekkelijk landschap gecreëerd. Deze verbindingen moeten ook zichtbaar worden gemaakt.

Elke beek is anders van karakter, ruimtelijke dimensie en ecologische betekenis, wat vraagt om maatwerk bij de ontwikkeling. Ook waterberging is goed in te passen in deze visie.

Essentieel voor het goed functioneren van de beken is herstel van het hydrologisch systeem en het herstel van kwelstromen die de beken moeten voeden. Herstel van dit systeem is een regionale opgave die veel verder gaat dan de grenzen van de gemeente Brummen.

De gemeente Brummen wil zich echter inspannen om waar mogelijk een bijdrage te leveren aan dit herstel, bijvoorbeeld door water in het gebied vast te houden in plaats van af te voeren. Zowel op het gebied van waterkwantiteit als -kwaliteit. Gecombineerd met het herstel van het watersysteem beoogt de gemeente Brummen het vergroten van de natuurwaarde van beken. Daartoe moeten de beken meer ruimte krijgen en moet natuurontwikkeling plaatsvinden langs de beken. Een belangrijk aandachtspunt is een goede passage van de beken en van fauna ter plaatse van barrières, als het Apeldoorns Kanaal en de N348.

Een kans die samenhangt met de ontwikkeling van de beken is het vergroten van de recreatieve waarde van het landschap in het algemeen en van de beken in het bijzonder. Omdat de beken een belangrijke natuurfunctie hebben gaat de voorkeur uit naar recreatieve routes die de beek paseren in plaats van de beek te begeleiden.

Deze gedachte sluit goed aan bij de wens om het recreatieve netwerk vooral in noordzuid richting te verbeteren. De passagepunten zouden meer dan nu het geval is een rol moeten gaan spelen in de beleving van de beken en watergebonden natuur.

De beken in onze gemeente zijn veelal in eigendom en beheer bij Waterschap Veluwe. Het Waterschap heeft haar beleid voor haar beken en watergangen vastgelegd in het Stroomgebiedsuitwerkingsplan Zuidelijke IJsselvallei en de nota Helder Zicht. Voor de gemeente Brummen zijn onder andere maatregelen opgenomen ter herstel van cultuur- en landschapswaarden aan de Voorstondense beek bij Landgoed Voorstonden en voor de Eerbeekse beek. Daarnaast zijn werken ingepland aan de Oekense en Rhienderense beek

8.3 Doelen

Om de gemeentelijke doelen voor de beken te realiseren, stimuleert de gemeente Brummen initiatieven die een bijdrage leveren aan de realisatie van die doelen. Initiatieven dragen in het bijzonder bij wanneer zij:

- meer ruimte bieden aan de beek en het beekdal;
- de natuurwaarde van de beken verhogen;
- herstel van het hydrologisch systeem bevorderen;
- de watervoerendheid van de beken verbeteren;
- de waterkwaliteit positief beïnvloeden;
- de beken landschappelijk herkenbaar maken;

- het natuurlijk (af-)stromen van de beken bevordert;
- beken combineert met faunapassages;
- recreatieve passeerbaarheid en beleving van de beken versterkt.

9. HET APELDOORNS KANAAL

9.1 Karakteristiek

Het Apeldoorns Kanaal ligt op de overgang van het Veluwemassief naar de dekzandgebieden en de IJsselvallei. Het Apeldoorns Kanaal is gegraven in de eerste helft van de 19de eeuw om een betere verbinding van de Veluwe met de IJssel en daarmee met grote delen van Nederland mogelijk te maken. Bovendien had en heeft het kanaal een belangrijke afwateringsfunctie. Het Apeldoorns Kanaal is een zeer markant, doch gebiedsvreemd element in het landschap. Het kanaal kenmerkt zich door een uit rechtstanden bestaand doch enigszins bochtig verloop, volwassen bomenrijen en de aanwezigheid van routes langs de oevers. Het kanaal is van cultuurhistorische betekenis wat onder andere voelbaar wordt door de aanwezigheid van bruggen en brugwachtershuisjes.

Het Apeldoorns Kanaal wordt gevoed door beken en sprengen en heeft daardoor een behoorlijk goede waterkwaliteit. Ter hoogte van de gemeente Brummen ligt het waterpeil van het kanaal boven maaiveld en ligt het kanaal als het ware boven op het natuurlijke watersysteem. Het Apeldoorns Kanaal is een belangrijke verbindingszone voor planten en dieren met zowel natte als droge bermen. Dit ondanks het feit dat het kanaal een zwaar vervuilde bodem heeft.

Samenvattend is karakteristiek voor het Apeldoorns Kanaal:

- de opbouw uit rechtstanden;
- een enigszins bochtig verloop;
- de aanwezigheid van begeleidende rijen volwassen bomen;
- de verhoogde ligging van de oevers op kaden;

- het hoge waterpeil ten opzichte van maaiveld;
- de goede waterkwaliteit door het afvangen van water uit sprengen en beken;
- de aanwezigheid van bruggen en brugwachtershuisjes;
- de ecologisch waardevolle droge en natte oevers;
- de begeleidende infrastructuur.

9.2 Visie

Het Apeldoorns Kanaal is een sterk ruimtelijk element. Het verbindt kernen die liggen op de flank van de Veluwe en het legt, in potentie, het contact tussen de Veluweflank en de oostelijk gelegen landgoederenzone en de IJssel. Het Apeldoorns kanaal is ruimtelijk markant, maar vormt ook een barrière tussen gebieden. De gemeente Brummen vindt dat de herkenbaarheid en het karakter van het Apeldoorns Kanaal behouden moet blijven. Maar ook wil de gemeente Brummen het kanaal meer ontwikkelen als brug tussen de verschillende gebieden. Dat kan door rondom de bestaande bruggen ruimte te bieden voor recreatieve ontwikkelingen. Te denken valt aan kansen voor horeca, kanoën, voet- en fietsroutes of een lange skeeleroute en goede informatievoorziening. Het Apeldoorns kanaal wordt dan een onderdeel van een recreatief netwerk.

Naast recreatie ziet de gemeente ook kansen voor vergroting van de natuurwaarden van het kanaal. Dit kan door oevers te verschrallen en door natte oevers uit te breiden. Prioriteit heeft op dit moment echter het passeren van het kanaal en de ernaast gelegen drukke weg voor allerlei dieren, waarbij de aandacht vooral is gericht op de passage van de ecologische verbindingzones.

9.3 Doelen

Om de gemeentelijke doelen voor het Apeldoorns Kanaal te realiseren, stimuleert de gemeente Brummen initiatieven die een bijdrage leveren aan de realisatie van die doelen. Initiatieven dragen in het bijzonder bij wanneer zij:

- de recreatieve betekenis van het kanaal verhogen;
- bijdragen aan het verbinden van de deelgebieden aan weerszijde van het kanaal;
- helpen cultuurhistorische waarden in stand te houden;
- de natuurwaarde van het kanaal zullen verhogen;
- herstel van het hydrologisch systeem bevorderen.

10. BELEIDSKADER

In dit hoofdstuk wordt het beleid weergegeven, zoals dat van kracht was begin 2008. Op de navolgende pagina's zijn een aantal beleidskaarten weergegeven met daarbij een toelichtende legenda. Op deze manier kunnen initiatieven op snelle wijze aan het beleid worden getoetst.

Achtereenvolgens zijn de kaarten opgenomen van:

- de beleidskaart ruimtelijke structuur uit het Streekplan 2005;
- de zoneringkaart uit het Reconstructieplan Veluwe 2005;
- kaart gebiedsplan Natuur en landschap 2006;
- kaart Natura 2000 gebied Landgoederen Voorstonden

10.1 Rijksbeleid

De minister van LNV heeft in Nederland natuurgebieden aangewezen in het kader van het Europese netwerk van belangrijke natuurgebieden. Het streven is deze Natura 2000 gebieden eind 2008 definitief aangewezen te hebben. De natuurgebieden hebben een beschermde status (Natuurbeschermingswet 1998). De Natura 2000 gebieden omvatten de reeds bekende Habitat- en Vogelrichtlijngebieden.

In de gemeente Brummen liggen drie Natura 2000 gebieden. Te weten: Veluwe, Landgoederen Brummen (Leusveld, Voorstonden en Empese en Tondense heide) en Uiterwaarden IJssel.

Voor de Natura 2000 gebieden in Brummen zijn beheerplannen op te stellen door de provincie. In deze beheersplannen wordt beschreven welke natuurwaarden aanwezig zijn, moeten worden beschermd of ontwikkeld. Daarnaast wordt beschreven welke beleids- en beheermaatregelen nodig zijn om de instandhoudingsdoelstellingen voor de natuurwaarden te bereiken of te handhaven. Wat ook beschreven wordt zijn de activiteiten die in

en nabij het gebied niet schadelijk zijn voor het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen (externe werking op het natuurgebied). Activiteiten rond de Natura 2000 gebieden die de doelstellingen beïnvloeden zijn vergunningsplichtig.

10.2 Provinciaal beleid

De provincie heeft haar ruimtelijk beleid geformuleerd in het Streekplan van 2005. In het streekplan komen de bijzondere landschappelijke en ecologische waarden van Brummen goed tot uitdrukking. Bijna heel de gemeente is aangemerkt als waardevol landschap. In de gemeente zijn karakteristieke broekgebieden benoemd (landgoederenzone) en rond Hall zijn de aanwezige landbouwgronden aangemerkt als karakteristieke essen of landbouwgronden.

De provincie heeft de volgende landschappelijke doelen geformuleerd voor het ruimtelijk beleid:

- Instandhouden van de variatie aan Gelderse landschappen;
- Behouden openheid karakteristieke open landschapseenheden;
- Versterken van de samenhang in karakteristieke landschappen (waardevol landschap);
- Verbeteren van de kwaliteit en toegankelijkheid van het landschap

Voor de uitwerking van de provinciale doelen zijn een aantal projecten opgestart waaronder die van de Beekbergse en de Soerense poort. De subsidiemogelijkheden voor landschap- en natuurbeheer zijn vastgelegd in het gebiedsplan Natuur en landschap.

Beekbergse Poort

De Beekbergse Poort moet een robuuste natuurzone worden tussen de Veluwe en de natuurgebieden in de IJsselvallei. De Beekbergse Poort versterkt kleinschalige ecologische netwerken waarvan de das profiteert. De Beekbergse Poort ligt voornamelijk in de gemeenten Apeldoorn en Voorst maar bevat ook het deel van de gemeente Brummen rond de Empese en Tondense heide.

Tot de doelen van het project behoort ondermeer het opheffen van de verdroging van de Empese en Tondense heide.

Het project is in 2015 klaar.

Soerense Poort

In de Soerense poort nemen een aantal partijen, waaronder de gemeente Brummen, gezamenlijk maatregelen om het ecosysteem van de Soerense beek en omgeving te herstellen, cultuurhistorisch waardevolle elementen te versterken en nieuwe natuur te ontwikkelen.

Het gebied waarin maatregelen gepland zijn wordt in de gemeente Brummen aan de noordzijde begrensd door landgoed Voorstonden en de Oekense beek. De Soerense beek zelf ligt grotendeels op grondgebied van de gemeente Rheden en stroomt bij de Gelderse Toren uit in de IJssel. Het is de bedoeling het gebied in te richten als leefgebied van het edelhert. De Soerense beek is de enige beek die in open verbinding staat met de IJssel. De beek heeft een redelijk natuurlijk karakter. Er liggen kansen om een hogere ecologische kwaliteit van de beek te realiseren.

Tot de doelen van het project behoren:

- het omvormen van een deel van de landbouwgronden tot natuur; Waterherstelprojecten waarbij water wordt afgestemd op de natuurdoelen;

- goede bestaansmogelijkheden voor de bestaande landgoederen ; wandel en fietsmogelijkheden
- landschap herstellen door aanleg van kleine bosjes, singels, etc.;
- het gebied inrichten als leefgebied voor het hert
- grondgebonden landbouw verduurzamen
- het Apeldoorns kanaal passeerbaar maken voor amfibieën en vissen
- barrières voor boommarter, steenmarter en das opheffen door aanleg ecopassages
- tegengaan van verstening om de doorgangen van de Veluwe naar de IJsselvallei open te houden

De poort is klaar in 2018.

Gebiedsplan Natuur en landschap

Het doel van het gebiedsplan is het versterken van natuur, bos en landschap in de provincie Gelderland. Het is grotendeels gericht op de realisatie van de ecologische hoofdstructuur. Het plan geeft voor heel de provincie aan welke natuur-, bos- en landschapsdoelen Gedeputeerde Staten willen realiseren met de inzet van een tweetal subsidieregelingen. Het betreft de Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer en de Subsidieregeling Natuurbeheer. GS streven er naar de doelen uit het gebiedsplan in 2018 gerealiseerd te hebben. Naast de subsidieregelingen zijn er mogelijkheden om via landinrichtingsprojecten en Gemeentelijke projecten Landschapsbeheer natuur- en landschapsdoelen te bereiken.

Voor het gebiedsplan zijn op kavelniveau de subsidiemogelijkheden aangegeven. Deelname aan de subsidieregelingen is geheel vrijwillig. Bij een bijdrage aan een functieverandering van landbouwgrond naar natuurgebied is een bestemmingswijziging verplicht.

Voor de realisatie van de robuuste verbindingen, in de gemeente Brummen de Soerense- en Beekbergsepoort, wordt een wijziging van het streekplan doorgevoerd (aanpassing EHS).

Ontwikkelingsopgaven voor de IJsselvlei en specifiek voor Brummen in het gebiedsplan zijn:

- ontwikkeling van de poorten van de Veluwe;
- Realiseren van watercondities (vernatting, kwel) voor goede ontwikkeling van bestaande en nieuwe natuurterreinen;
- Herstel en ontwikkelen van de meest kwetsbare natuurdoeltypen: beken, broekbos, zuur bloemrijk grasland, weidevogelgrasland
- Ontwikkelen van ecologische verbindingzones voor vissen (model Winde) en van het Apeldoorns kanaal tot verbindingzone voor amfibieën (model kamsalamander);
- Versterken en verbinden amfibiënpopulaties (in bijzonder knoflookpad)
- Ontwikkelen bijzondere natuurdoeltypen in de uiterwaarden
- Herstel processen in het rivierecosysteem door aanleg nevengeulen, vergroting oppervlak moeras en terugdringing oeververstening;
- Realiseren grote eenheden riviernatuur met geringe mate menselijk ingrijpen (o.a. tussen Voorst en Brummen)

de lijn Empese en Tondense heide – Cortenoever valt binnen het bundelingsgebied.

In de structuurvisie worden een aantal richtinggevende keuzen neergelegd op het gebied van economie, wonen, werken, infrastructuur, recreatie en landschap. In het niet-stedelijke middengebied van het bundelingsgebied wordt ingezet op het versterken van de recreatieve en toeristische kwaliteiten. Op het gebied van Water, Natuur en Landschap kiest de Stedendriehoek voor het op orde brengen van watersystemen in combinatie met ecologisch herstel van sprengen en beken en voor ruimte voor de rivier. Voor de oeverwallen aan weerszijden van de IJssel wordt gezocht naar versterking van de landschapstructuur door de aanleg van kleinschalige natuur- en bouselementen. De Beekbergse Poort vormt de ecologische verbinding tussen Veluwemassief en de Graafschap en Salland.

Voor het niet-bundelingsgebied wordt in 2008 een visie opgesteld. In dit gebied is het overige deel van de gemeente Brummen gelegen.

10.3 Regionaal beleid

Regionale structuurvisie Stedendriehoek 2030

De regio Stedendriehoek heeft voor het bundelingsgebied een visie opgesteld. In het bundelingsgebied zijn de steden Apeldoorn, Deventer en Zutphen met het tussenliggende gebied gelegen. De gemeente Brummen ligt gedeeltelijk in dit bundelingsgebied. De noord-westhoek van de gemeente, globaal het gebied ten noorden van

Legenda Beleidskaart Ruimtelijke structuur

Bron: Streekplan Gelderland 2005. Hoofdstuk 2: Generiek beleid, www.gelderland.nl

 EHS Natuur
Samenhangend netwerk van kwalitatief hoogwaardige natuurgebieden en natuurlijke cultuurlandschappen. Natuurontwikkelingsbeleid staat hier voorop.

 EHS verweving
Omvat landgoederen onder de Natuurschoonwet, landbouwgebieden met natuurwaarden en landbouwgebieden met een hoge dichtheid aan natuur- en bosclementen. Natuurontwikkeling en agrarisch natuurbeheer moet hier leiden tot een versterkte natuurwaarde. Natuur is hier de belangrijkste functie met eventuele extensieve landbouw en recreatie functies.

EHS verbindingszone

Ecologische verbindingszones van provinciaal belang bestaande uit een schakeling van natuurelementen (stapstenen) die multifunctioneel gebied doorsnijdt en die EHS gebieden verbindt. Planologische bescherming van aanwezige waarden en planologische reservering voor versterking van natuurwaardes zijn hier aan de orde.

 Zoekruimte regionale waterberging
Gebieden die tijdelijk bedoeld zijn voor waterberging. Functieveranderingen op deze plaatsen die het tijdelijk bergen van water frustreert zijn hier uitgesloten. Begrenzing van deze gebieden staat nog niet vast.

Extensivering intensieve veehouderij

Hieronder word verstaan, agrarische bedrijven met minimaal 250m² bedrijfsvloeroppervlakte die gebruikt worden als veehouderij (vee, pluimvee en nertsen) en dat geheel of grotendeels plaatsvindt in gebouwen. Biologische bedrijven vallen hier niet onder.

Omschakeling van volledig grondgebonden naar intensieve veehouderij is hier onmogelijk. Uitbreiding van bebouwing ten behoeve van intensieve veehouderij is beperkt tot de bestaande grenzen van de agrarische bouwblokken.

Waardevol landschap

Gebieden met (inter-)nationaal en provinciaal zeldzame of unieke landschapskwaliteiten. Grondgebonden landbouw speelt hier een belangrijke rol qua instandhouding van de landschapskwaliteiten. Ruimtelijk beleid richt zich op behoud en versterking (dmv bijvoorbeeld ruimtelijke ontwikkelingen) van de landschappelijke kernkwaliteiten.

Multifunctioneel platteland

Gebied waar groei/versterking van steden, dorpen, landbouw, waardevolle landschappen kunnen plaatsvinden. Beleid is gericht op versterking van meervoudig ruimtegebruik.

Open water

Bebouwd gebied 2000

IC spoorlijn/station

Bekendkaart Streekplan Gelderland

Legenda: Reconstructiekaart

Bron: Reconstructieplan Veluwe 2005, Bijlage Deel C; Begrippenlijst
www.gelderland.nl

Extensiveringsgebied Bos en Natuur

Ruimtelijk begrensd deel van het reconstructiegebied met het primaat bos en natuur, waar uitbreiding, hervestiging of nieuwvestiging van in ieder geval intensieve veehouderij onmogelijk is of in het kader van de reconstructie onmogelijk zal worden gemaakt.

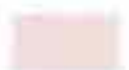
Extensiveringsgebied landbouw

Ruimtelijk begrensd deel van het reconstructiegebied met het landbouw, waar uitbreiding, hervestiging of nieuwvestiging van in ieder geval intensieve veehouderij onmogelijk is of in het kader van de reconstructie onmogelijk zal worden gemaakt.

Landbouwontwikkelingsgebied

Een gebied dat geheel of gedeeltelijk de mogelijkheid biedt tot uitbreiding, hervestiging of nieuwe vestiging van intensieve veehouderij.

Verweving met sterlocatie

Delen van een verwevingsgebied, waar het op grond van ruimtelijke en milieutechnische overwegingen in principe mogelijk is dat bestaande bedrijven met een intensieve veehouderijtak zich ontwikkelen tot een omvang van minimaal 125 NGE.

De omvang van het bouwblok bedraagt in principe maximaal 1,5 ha. Alleen gemeenten kunnen bepalen dat een bouwblok een sterlocatie is.

Verweving

Een ruimtelijk begrensd gedeelte van een reconstructiegebied gericht op verweving van landbouw, wonen en natuur, waar hervestiging of uitbreiding van de intensieve veehouderij mogelijk is mits de ruimtelijk kwaliteit of functies van het gebied zich daar niet tegen verzetten.

Uitbr. Intensiever veehouderij o.v.v. gelijktijdige sanering elders mogelijk

Agrarisch bedrijf of een deel daarvan waar tenminste 250m² aan bedrijfsvloeroppervlak aanwezig is dat gebruikt wordt als veehouderij volgens de Wet milieubeheer, waar geen melkrundvee, schapen, paarden of dieren biologisch gehouden worden en waar geen dieren in hoofdzaak worden gehouden ten behoeve van natuurbeheer.

Stedelijk inclusief geplande uitbreiding

Water

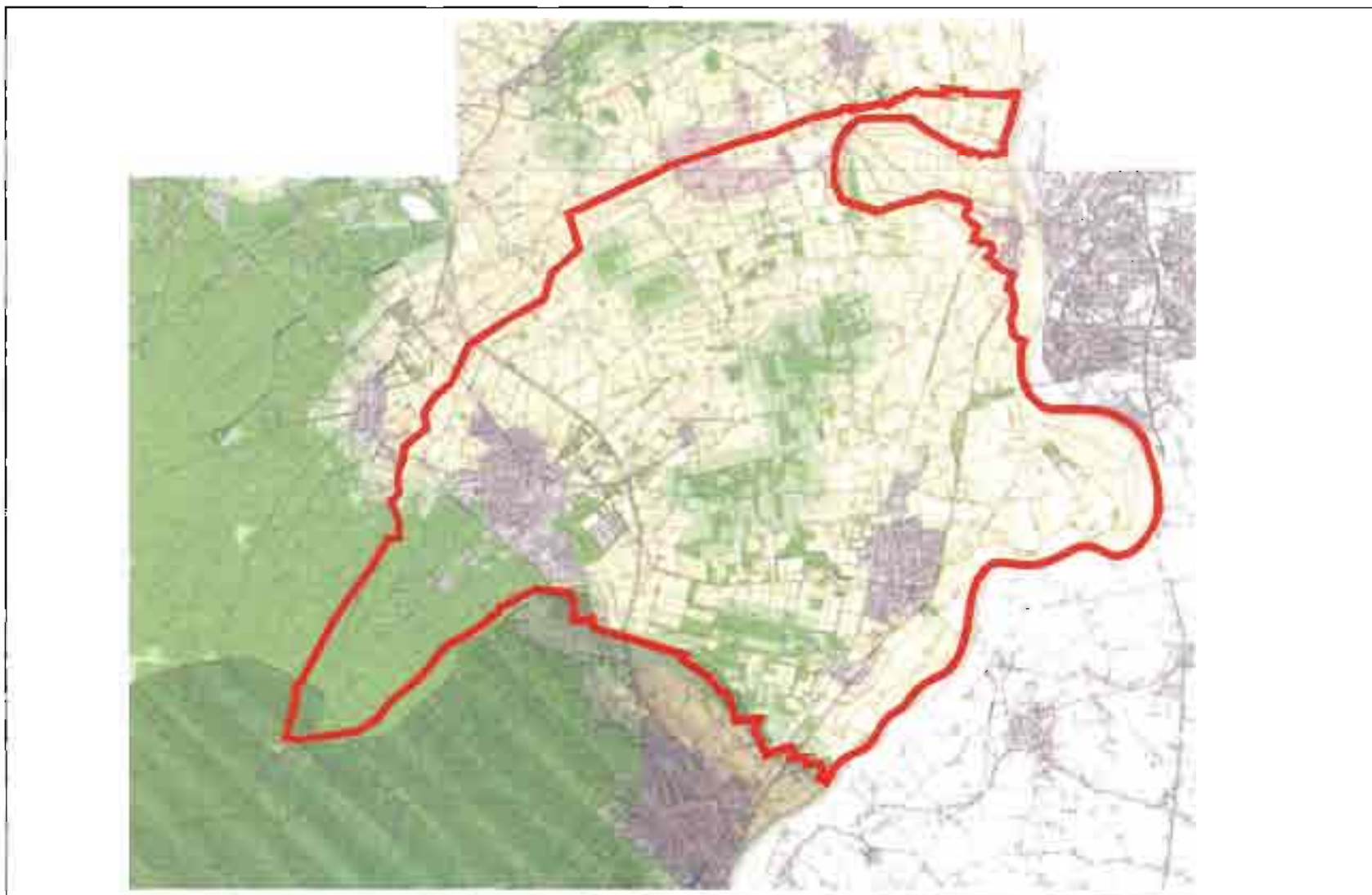
Geen reconstructiegebied

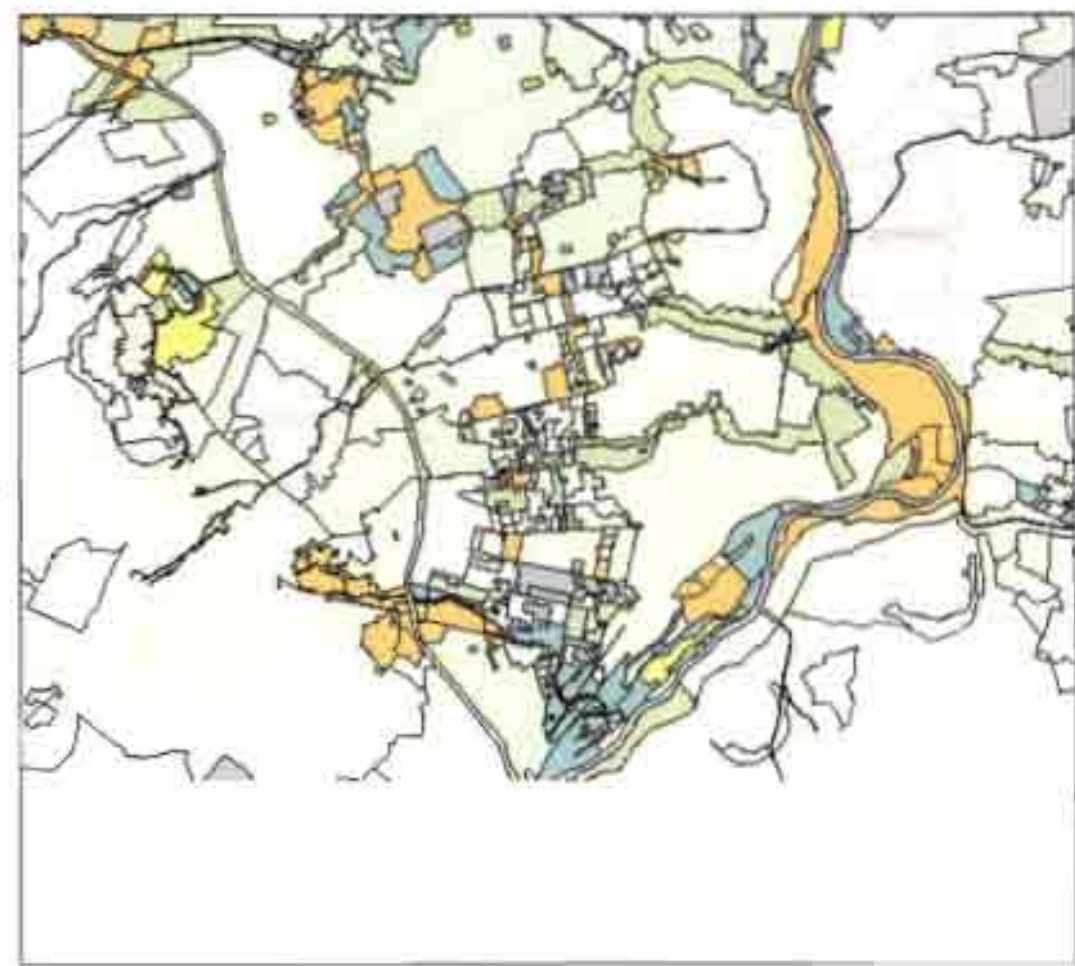
Grens Veluwe

Grens reconstructiegebied Veluwe

Zonering Reconstructieplan Veluwe

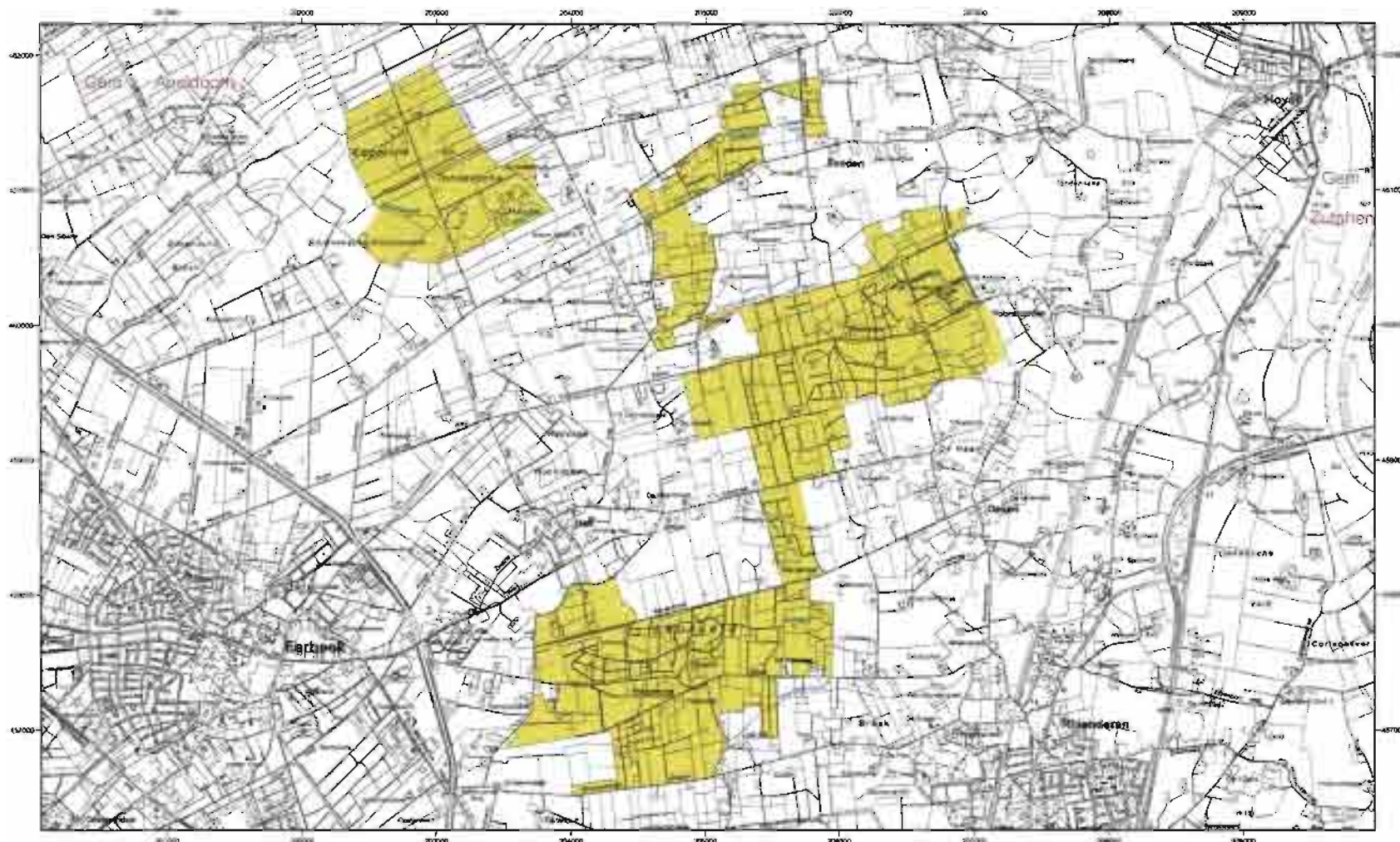

Legenda

- Gebiedsplan natuur en landschap 2006
- geen (nieuwe) doelen
 - agrarisch natuurbeheer
 - nieuwe natuur
 - nieuwe natuur zonder subsidie
 - zoekgebied landschap
 - gebied landschap met inrichting
 - zoekgebied natuur(beheer) <10%
 - zoekgebied natuur(beheer) <10% met inrichting
 - zoekgebied natuur(beheer) 10-50%
 - zoekgebied natuur(beheer) 10-50% met inrichting
 - zoekgebied natuur(beheer) >50%
 - zoekgebied natuur(beheer) >50% met inrichting
 - inrichting bestaande natuur
 - zoekgebied inrichting

Natura2000-gebied #58 Landgoederen Brummen

Uitsluitingsgebied

landbouw, natuur en
voedselkwaliteit

Ministerie van LNV, Directie Natuur en
Struik en Regionale Zaken

Productie en ontginning

Topografische ondergrond:
© De auteursrechten en databankrechten zijn voorbehouden
aan de Topografische Dienst Kadaster, Emmen, 2005

Legenda

- Vogelbeschermingsgebied (VR)
- Natuurmonumenten (HR)
- VR + HR
- Beschermde Natuurmonumenten (BN)
- VR + BN
- HR + BN
- VR + HR + BN

1:25000

WERKKAART

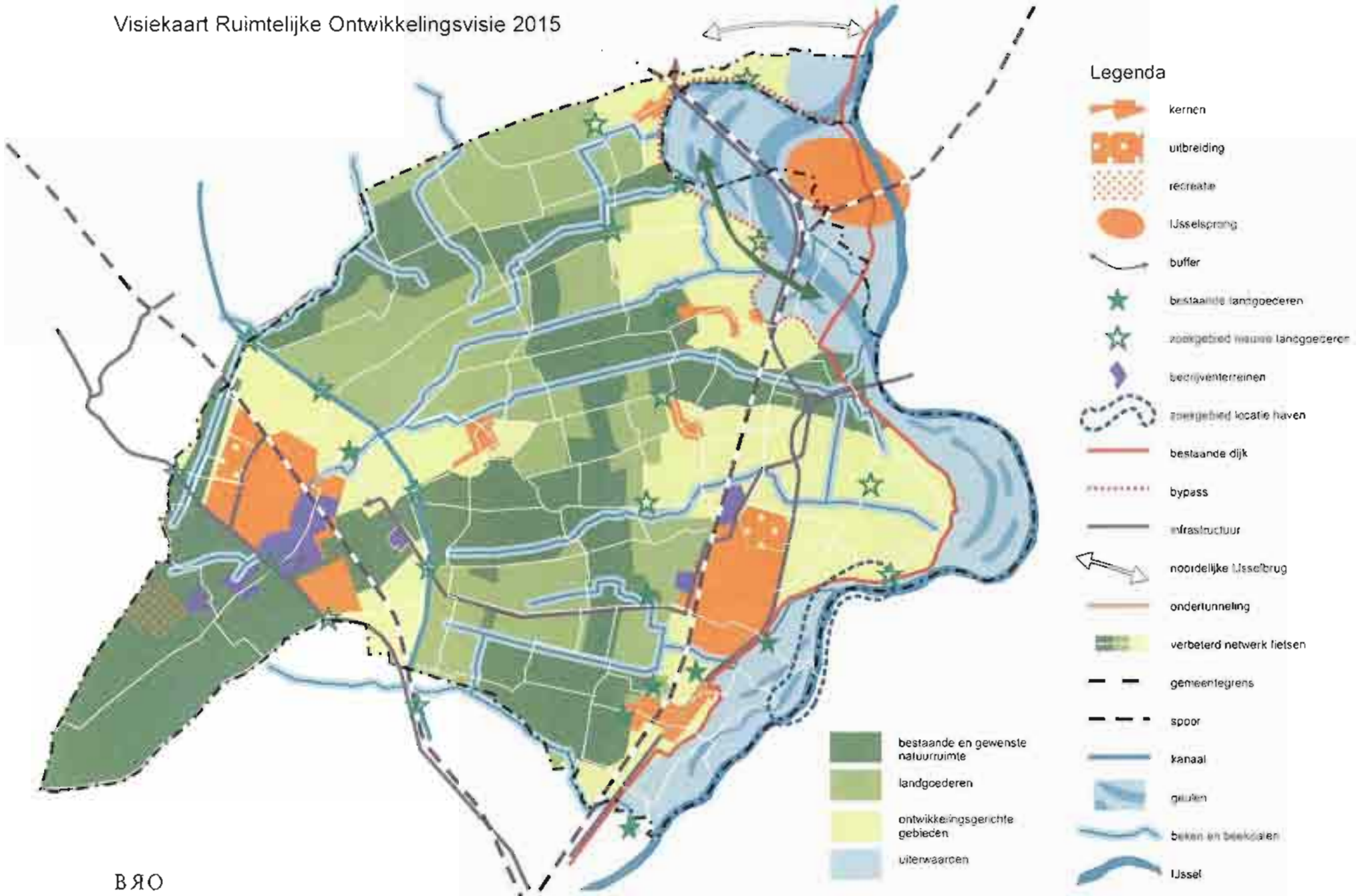
beschermde natuurmonumenten 2005
in samenwerking met de provincie Overijssel

Beschermde natuurmonumenten, natuurmonumenten en
beschermde natuurmonumenten zijn aangewezen gebieden

deze kaart

Visiekaart Ruimtelijke Ontwikkelingsvisie 2015

12. PROJECTEN

Ten behoeve van de realisatie van de landschapsvisie Brummen heeft de gemeente Brummen in samenwerking met het Waterschap Veluwe, Natuurmonumenten, LTO, de Stichting Natuur- en Milieuplatform , het VVV en de vereniging Monumenteneigenaren een projectlijst samengesteld. Met deze lijst wordt aangegeven welke initiatieven in het buitengebied van Brummen prioriteit dienen te krijgen. De projectenlijst geeft in de hoofdlijst een overzicht van de projecten, het globale doel, de betrokkenen en mogelijke regelingen en fondsen die bij het realiseren van het project kunnen worden ingezet.

De projecten zijn verder uit te werken en te begroten. Voor de uitvoer van de projecten kan veelal beroep gedaan worden op subsidies. Vanuit de gemeente is het “Ligt op groenfonds” van groot belang voor de financiële haalbaarheid van de plannen.

De projectenlijst sluit aan bij zowel de ruimtelijke ontwikkelingsvisie als de projectenlijst plattelandontwikkeling, toerisme en recreatie (2007).

HOOFDLIJST PROJECTEN LANDSCHAPSBELEIDPLAN BRUMMEN 2008

nr	PROJECT	priorite	Coördinatie	Betrokken partijen	Maatregelen	Regeling	Mogelijke fondsen	Opmerkingen
1	Veluweflank, Ontginningen & oeverwal Natuurbeheer	1	Landschapscoördinator / senior groen	Waterschap Veluwe, LTO, ontwikkelaars, grondeigenaren, SNMPB, Prorail	Oprichten bosjes, houtwallen en extensivering grasland Dassenpassage dijkklichaam spoorlijn Arnhem-Zutphen.	LIFEW (water), PUP (beken en strengen, verdrogingsbestrijding), Veluwe 2010	0	
2	Veluweflank Natuurbeheer	1	Waterschap Veluwe/Senior groen/Afd Ruimte.	Gemeente Brummen, OVE (incl industrie), Huis te Eerbeek.	Herstel sprengkoppes, zichtbaar maken van de beek, landschappelijke aankleding, recreatieve voorzieningen	LIFEW (water), PUP (beken en strengen, verdrogingsbestrijding), Veluwe 2010		Gedeelte beekloop valt in herinrichtingsplan centrum Eerbeek. Beekherstel in uitvoeringsprojecten van Waterschap opgenomen.
3	Landgoederen Recreatie	1	Projectleider plattelandsontwikkeling	Landgoedeigenaren, Natuurmonumenten	Ontwikkelen re recreatieve routing, dagrecreatieve ondersteuning en zonering ivm handhaving rustgebieden natuur	Reconstructiegelden Rijk, Fonds sociaal economische ontwikkeling prov Gelderland, SN (recreatie), SGB (toegankelijkheid landelijk gebied), Interreg III		In nota Plattelandsontwikkeling en recreatie is hiertoe reeds een aanzet gedaan.
4	Oeverwal Recreatie	1	Exploitant / Ligt op groen-team	Gemeente Brummen, RGV? HSV.	Recreatieve inrichting en exploitatie. Landschappelijke inpassing t.o.v. N348.	LIFEW (water), PUP (beken en strengen, verdrogingsbestrijding), Veluwe 2010		Project ook reeds aangekaart in RO-visie en Plattelandsontwikkeling
5	Allen Cultuurhistorie	1	Exploitant / Ligt op groen-team	Gemeente Brummen, RGV? HSV.	Uitruisten bomen, hagen etc.	LIFEW (water), PUP (beken en strengen, verdrogingsbestrijding), Veluwe 2010	0	
6	allen Natuurbeheer	1	Landschapscoördinator	Landschapscoördinator, Vogelwerkgroep, grondeigenaren	Inrichten en bestemmen broedlocaties voor de roek	Life (Natuur), IHKV (meerjarenprogramma uitvoering soortenbeleid)	Faunafonds (vergoeding schade), Paul van Hoornfonds (faunabescherming)	Actuele Roekenbeschermingsplan loopt tot 2010
7	allen Natuurbeheer	1	Landschapscoördinator/ Landschapsbeheer Gelderland	Gemeente, grondeigenaren, Natuurmonumenten,	Realisatie veilige leef- en voortplantingsomgeving voor met name de Knoflookpad, Ringslang en Kamsalamander (poelen, bossages, broedhopen)	Life (Natuur), IHKV (meerjarenprogramma uitvoering soortenbeleid)	Faunafonds (vergoeding schade), Paul van Hoornfonds (faunabescherming)	
8	Natuurbeheer	1	Gemeente	LTO, Natuurmonumenten, grondbezitters.	Uitvoering geven aan het berm- en slotenbeheerplan.			Concept-plan uit 2003 aanwezig.
9	Landschap Landschapinrichting	1	Gemeente Brummen, Gemeente Zutphen	LTO, Grondeigenaren	Ontwikkelen duurzame groene buffer tussen Zutphen-De Hoven en Voorstonden/Brummen-Noord		Exploitatie IJsselsprong	

10	Natuurbeheer	Natuurbeheer	Herstelmaatregelen Empese en Tondense heide	1	Natuurmonumenten, Waterschap	Beekbergsepoort	Anti-verdrogingsmaatregelen & bioloopherstel			
11	Natuurbeheer	Cultuurhistorie	Heggenproject	1	Stichting IJsselheggen, landschapscordinator	LTO, grondeigenaren	Aanleg meidoornheggen in met name het uiterwaardenlandschap.	SAN of Vitaal Gelderland		
12	Natuurbeheer	Natuurbeheer	Faunapassages wegen	1	Gemeente Brummen, Provincie, Natuurmonumenten	LTO, grondeigenaren	Aanbrengen passages voor amfibien en de das bij doodrijdlocaties			
13	Natuurbeheer	Natuurbeheer	Bosplan	1	Gemeente Brummen, wijkraad Eerbeek Zuid	Stichting Natuur- en Milieuplatform Brummen	Omvorming bosbestand naar duurzaam en gevarieerd bos			
14	Recreatie	Recreatie	Inrichting stedelijk uitloopgebied Hoge Enk (Levende beken)	1	Stichting Levende beken, Projectleider plattelandsontwikkeling	Waterschap, LTO, grondeigenaren	Herstel beplanting langs beekloop en akkerranden. Aanleg wandelroutes.	SAN, Vitaal Gelderland of programmabeheer (omvorming naar natuur)		
15	Recreatie/Natuurbeheer	Recreatie/Waterbeheer	Inrichting stedelijk uitloopgebied landgoed De Rees	1	Broeders van St Jan, Waterschap	Afd. beheer, grondeigenaren, AOC-Oost	Herstel oude meander Leuvenheimsebeek, treffen recreatieve voorzieningen, waterberging, herstel beplanting landgoed, duurzame broedplaats voor de roek	SAN, Vitaal Gelderland of programmabeheer (omvorming naar natuur)		
16	Soortenbeleid	Natuurbeheer	Leidraad Flora- en Faunawet	1	Senior groen	Afdeling Beheer	Inventarisatie natuurwaarden in gemeentelijke eigendommen. Ondertekening gedragscode gemeentelijke groenvoorzieningen			Door minister goedgekeurde leidraad beschikbaar van vereniging Stadswerk.
17	VeluweIank	Natuurbeheer	EVZ Wilhelminapark / Hall	2	Landschapscordinator/senior groen	Campinghouder, ontwikkelaar nieuw recreatief landgoed?	Omvorming tot gevarieerd bos met zoom. Verwerving van gronden ter versterking verbinding? Gebieden 53, 59, 324 en 325. Kruidenrand en zoom, graslanden, stapsteen amfibie, beekbos, etc, (GPN&L).	Landschapsubsidie, SAN (beheer, inrichting, functieverandering), SN (inrichting, beheer, effectgerichte maatregelen), fonds vernieuwing landelijk gebied provincie Gelderland	Nationaal groenfonds, Flora fonds, Foundation Yves Rocher Holland (inheemse flora en fauna), Roppke Wyma fonds (veiligstellen natuurgebieden, flora en fauna en bijbehorende opstallen), Barbere Eveline Keuning fonds (instandhouding natuurlijke flora en fauna) VSB-fonds (natuur en landschap), Robert Persman fonds	
18	Ontginningen		Grondbank tbv kavelruil	2	Vastgoedbeerder / LTO / DLG?	LTO, Natuurmonumenten, grootgrondbezitters.	In beeld brengen grondbehoefte en mogelijk uitwisselbare gronden van vooral LTO en Natuurmonumenten.			

19	Landgoederen	Natuurbeheer	Beekherstel Rhienderensche Beek	2	Landschapscoördinator / Waterschap Veluwe	Gemeente Brummen, Natuurmonumenten, LTO, grootgrondbezitters, Provincie Gelderland, NS.	Vergroten waterberging beek. Meer ruimte stroom-gebied (meandering), met natuurlijke inrichting. Wegnemen obstakels in stroomgebied, o.a. infra.	Landschapsubsidie, SAN (beheer, inrichting, functieverandering), SN (inrichting, beheer, effectgerichte maatregelen), fonds vernieuwing landelijk gebied provincie Gelderland)		
20	Landgoederen	Landschap	Landschappelijke versterking noordzijde langoederenzone	2	Landschapscoördinator / nieuwe initiatiefnemer.	Natuurmonumenten, LTO, landgoedeigenaren.	Versterken groenstructuur ten noorden Voorstonden. Creëren buffer naar eventuele Ijsselsprong. Mogelijk nieuw landgoed als drager.	Meerjarenprogramma natuur en landschap (versterken cultuurhistorische waarden, bevorden cultuurhistorie), ILG	Jo Bergakkerfonds (bepaling historische buitenplaatsen), Pfalzer Bimifonds (combinatie natuurbehoud en cultuurhistorie), Ropke Wymafonds (veiligstellen Natuurgebieden, Flora- en fauna en bijbehorende opstallen)	
21	Oeverwal		Nieuwe landgoederen	2	Afd. Ruimte	Landgoedeigenaren, Provincie Gelderland.	Stichten nieuwe landgoederen op Oeverwal en eventueel Veluweflank.	Fiscaal voordeel (vrijstelling overdrachtsbelasting), SN (inrichting en beheer), SAN (functieverandering, inrichting, beheer)	Nationaal groenfonds	Criteria nieuwe landgoederen zijn door de gemeenteraad reeds bepaald
22	Uiterwaarden		Havenontwikkeling	2	Afd. Ruimte	Gemeente Brummen, Provincie Gelderland? Havenorganisatie?	Onderzoek mogelijkheden en locatie nieuwe haven.	Fiscaal voordeel (vrijstelling overdrachtsbelasting), SAN (inrichting en beheer), SAN (functieverandering, inrichting, beheer)		Criteria nieuwe landgoederen zijn door de gemeenteraad reeds bepaald
23	Ontginningen	Natuurbeheer	Akkerrandenbeheer	2	Landschapscoördinator / LTO.	Gemeente, grondeigenaren	Randen van akkers inzaaien met gemengde voedselplanten tbv vogels & wild	SAN (beheer)		0
24		Natuurbeheer	Vrijwillig landschapsbeheer Brummen	2	Stichting Landschapsbeheer Gelderland, IVN	Stichting Natuur- en Milieuplatform Brummen, Vogelwerkgroep, Stichting Agrarisch Natuurbeheer	Opzetten vrijwilligersgroep in de gemeente ten behoeve van onderhoud natuur- en landschap.	SAN (beheer)		
25	Landschap	Cultuurhistorie	Erfbeplantingsproject	2	Landschapscoördinator/Landschapsbeheer Gelderland	LTO, Grondeigenaren	Advisering bij inrichting en beheer erfinrichting en subsidiëring nieuwe aanleg	Vitaal Gelderland		
26	Cultuurhistorie	Cultuurhistorie	Onderzoek en herstelplan verdwenen landschapselementen	2	Landschapscoördinator, heemkring	LTO, Grondeigenaren	Onderzoek naar de karakteristieke landschapselementen in de gemeente en waar mogelijk terugbrengen waardevolle elementen			
27	Cultuurhistorie	Cultuurhistorie	Vergroting zichtbaarheid archeologische en aardkundige waarden	2	Landschapscoördinator, provincie	LTO, Grondeigenaren	Aanbrengen bebording met uitleg over de locatie. Visuele weergave bovengronds.	Europese subsidies in overleg met programmaburo provincie		

28	Recreatie	Recreatie	Opwaardering recreatieve mogelijkheden Landgoed Voorstonden	2	Natuurmonumenten	Projectleider plattelandsontwikkeling	Treffen recreatieve voorzieningen, bewegwijzering etc			
29	Recreatie	Recreatie	Opwaardering recreatieve mogelijkheden Landgoed Het Leusveld	2	Natuurmonumenten	Projectleider plattelandsontwikkeling	Treffen recreatieve voorzieningen, bewegwijzering etc			
30	recreatie	Recreatie	Ontsluiting landgoederenzone vanaf de Eerbeekseweg	2	Projectleider plattelandsontwikkeling	Provincie	Aanleg parkeervoorziening tbv recreatieve bezoekers buitengebied.		0	Exploitatie IJsselsprong
31	Soortenbeleid	Natuurbeheer	Aanleg overwinteringsmogelijkheden vleermuizen	2	Natuurmonumenten	IVN	Inrichten geschikte overwinteringsplaatsen voor de vleermuis	SAN, Vitaal Gelderland of programmabeheer (omvorming naar natuur)		

LITERATUURLIJST

- Landschapsbeleidsplan Gemeente Brummen 1992, DHV.
- Achtergronddocument Intergemeentelijk Landschapsbeleidsplan Oost-Veluwe 1992, DHV.
- Bestemmingsplan Buitengebied Brummen 2005, Bureau van Droffelaar.
- Reconstructieplan Veluwe 2005, Provincie Gelderland.
- Streekplan Gelderland 2005, Provincie Gelderland.
- Ontwikkelingsvisie Apeldoorns Kanaal 2000, RBOI.
- Stroomgebiedsuitwerkingsplan Zuidelijke IJsselvallei 2007, Waterschap Veluwe
- Helder Zicht, Werken aan heden en verleden, Waterschap Veluwe, BügelHajema, Provincie Gelderland & Landschapsbeheer Gelderland, 2006